

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ของตำบลบางหัก
อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
THE PARTICIPATIONS TO COMMUNITY DEVELOPMENT
IN TAMBON BANGHAK AMPHOR PANTHONG,
CHONBURI PROVINCE

สารนิพนธ์

ของ

ชมพูนุท ศรีจาร์ก

43021303

เสนอต่อมหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการพัฒนาชุมชน

มีนาคม 2547

คำนำ

ในสภาพสังคมปัจจุบันประชาชนต้องประสบกับปัญหาด้านต่างๆมากมายไม่ว่าจะเป็น ปัญหาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม การที่จะให้ปัญหาต่างๆได้แก้ไขอย่างตรงตามความต้องการของคนในชุมชนนั้นๆ จะต้องเปิดโอกาสให้คนในชุมชนนั้นๆเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการได้เป็นอย่างดี องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก จึงเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบในการกระจายความเจริญเข้าสู่ท้องถิ่น โดยมีการตั้งคณะกรรมการชุมชนตามชุมชนต่างๆ โดยจะทำให้รับทราบข้อมูลความต้องการและสภาพปัญหาของแต่ละชุมชนได้เป็นอย่างดีซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก จะทำให้ทราบถึงปัญหาในการมีส่วนร่วมด้านต่างๆและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม เพื่อจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชนต่อไป

ชมพูนุท ศรีจาร์ก

มีนาคม 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์บุญเดิม พันรอบ อาจารย์ที่ปรึกษา (อาจารย์รัตนา วิงวอน) ในการให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างซึ่งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ นายกฤษณะ มะจันทร์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก และพี่ๆ เจ้าหน้าที่ในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ที่ให้การดูแลช่วยเหลือและให้คำแนะนำเป็นอย่างดีตลอดช่วงเวลาที่ปฏิบัติงาน

ขอขอบคุณผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน และประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหักทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในด้านข้อมูลชุมชน และตอบแบบสอบถามจนทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณน้าและพี่ชาย ที่คอยเป็นกำลังใจสำคัญ และอำนวยความสะดวกในการจัดพิมพ์สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ชั้นปีที่ 4 วิชาเอกการพัฒนาชุมชน ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกด้านและร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกัน จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ออกมาสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนในการสร้างพื้นฐานในการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

ชมพูนุท ศรีจารีก

มีนาคม 2547

มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

Burapha University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน
กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยเปรียบเทียบการ
มีส่วนร่วมของสมาชิกในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการร่วมมือปฏิบัติ ด้านการ
ติดตามและรายงานผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งหมด 120 คน ซึ่งจำแนกตามเพศ
อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลักและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยเครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าคะแนนเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 47.50 , เพศหญิง ร้อยละ 52.50 , มีอายุต่ำกว่า 40 ปี
ร้อยละ 40 , มีอายุสูงกว่า 40 ปี , สถานภาพโสด ร้อยละ 34.20 , สถานภาพสมรส หม้ายและหย่า
ร้าง ร้อยละ 65.80 , ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 34.20 , ระดับการศึกษาสูง
กว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 65.80 , อาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง ร้อยละ 72.50 ,
อาชีพข้าราชการและวิสาหกิจ ร้อยละ 27.50 , ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ
15 , ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี ร้อยละ 85

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามเพศ พบว่าทั้งเพศ
ชายและหญิง จะมีผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน นั่นคือ มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมาก
ที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ย 3.51 และ 3.28 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามอายุ พบว่าทั้งกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปีและสูงกว่า 40 ปี จะมีผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน นั่นคือ มีส่วนร่วม
ในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ย 3.44 และ 3.36 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปาน
กลาง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามสถานภาพ พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด และกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส หม้าย หย่าร้าง จะมี
ผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน นั่นคือ มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ย
3.43 และ 3.38 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น จะมีผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน นั่นคือ มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ย 3.21 และ 3.49 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามอาชีพหลัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง และอาชีพข้าราชการ รัฐบาลกิจ จะมีผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน นั่นคือ มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ย 3.32 และ 3.58 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี และอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี จะมีผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน นั่นคือ มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ย 3.51 และ 3.37 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ABSTRACT

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the people's Participation in Community Development in Tambon Banghak Amphor Panthong Chonburi Province. The research is conducted by comparing the people's participation in planning, proceeding process, follow-up and reporting process.

The 120 samples are villagers in Tambon Banghak Amphor Panthong, Chonburi Province. The samples are classified by sex, age, status, education, career and length of settlement. The instrument used is the 5 rating scale Questionnaire. The statistics used are percentage and mean.

The result reveals as follow :

47.50% of the samples are male and 52.50% of them are female. The samples aged lower than 40 years old can be calculated as 40%, those aged more than 40 years can be calculated as 60%. 34.20% of the samples are single; 65.80% of them are married, divorced or widowed. The samples holding lower than secondary education can be calculated as 34.20%, and those holding higher than secondary education can be calculated as 65.80%. 72.50% of the samples work for private section, 27.50% of them work for public sections; 27.50% of them work for public sections, 15% of them have lived here for less than 5 years; 85% of them have lived here for more than 5 years.

The male samples' participation in co-ordinating process is in much level ($x=3.51$). The female sample' participation in co-ordinating process is in much level ($x=3.28$).

The participation of the samples aged lower than 40 years in co-ordinating process is in much level ($x=3.44$). The participation of the samples aged more than 40 years in co-ordinating process is in much level ($x=3.38$).

The single samples' participation in co-ordinating process is in much level ($x=3.43$). The married' divorced or widowed samples' participation in co-ordinating process is in much level ($x=3.38$).

The participation of the samples holding higher than secondary education in co-ordinating process ($x=3.21$) and of those holding higher than secondary education in co-ordinating process ($x=3.49$)

The participation of the samples working for private sections in co-ordinating process is in much level ($x=3.32$), and of those working for public section in co-ordinating process is in much level ($x=3.58$)

The participation of the samples who have lived here for less than 5 years in co-ordinating process is in much level ($x=3.51$), and of those who have lived here for more than 5 years in co-ordinating process is in much level ($x=3.37$).

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
ประกาศคุณูปการ	
บทกัณฑ์ย่อ	
บทที่ 1 บทนำ.....	1
แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	2
ภูมิหลัง.....	20
บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	22
ขอบเขตเนื้อหา.....	25
ขอบเขตของตัวแปรในการศึกษา.....	25
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	25
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	26
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	26
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
บทที่ 3 ลักษณะข้อมูล.....	29
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ.....	29
2. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอายุ.....	30
3. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามสถานภาพ.....	30
4. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามระดับการศึกษา.....	30
5. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอาชีพหลัก.....	31
6. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ในชุมชน.....	31
7. แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามเพศ.....	32
8. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามเพศชาย.....	32
9. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามเพศหญิง.....	35
10. แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามอายุ.....	36
11. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 36 ปี.....	39
12. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 36 ปี.....	42
13. แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามสถานภาพ.....	43
14. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามสถานภาพโสด.....	46
15. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส หม้าย หย่าร้าง.....	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16. แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา.....	50
17. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย.....	53
18. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย.....	56
19. แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามอาชีพหลัก.....	57
20. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง.....	60
21. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ.....	63
22. แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน.....	64
23. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน น้อยกว่า 5 ปี.....	67
24. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี.....	70
25. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดย จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน น้อยกว่า 5 ปี.....	72
26. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดย จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 5 ปี.....	75

บทที่ 1

บทนำ

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่างๆ ในปัจจุบันมีการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกันทำให้เกิดความแตกต่างกัน โดยเห็นได้จากบางประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี แต่ในทางตรงข้ามบางประเทศ ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ ซึ่งทำให้จัดกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วและกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งพยายามที่จะยกระดับการพัฒนาให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ประเทศไทยได้เริ่มวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2504 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงแรก ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีส่วนร่วมของประเทศ ซึ่งเน้นการลงทุนในด้านเศรษฐกิจสาขาหลักๆ ก่อน การพัฒนาชนบทในระยะแรกจึงเป็นการสร้างเขื่อน ไฟฟ้า การคมนาคม การขนส่งและการชลประทานในภาคกลางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-พ.ศ.2524) จึงมีความตระหนักว่าชนบทในหลายๆ พื้นที่ยังมีความล้าหลังรัฐบาลจึงเริ่มวางแผนพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตขึ้น ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2529-พ.ศ.2534) จึงได้ให้ความสำคัญแก่คน คือประชาชนที่ยากจนในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา จนถึงกระทั่งในปัจจุบัน แม้ว่าผลพวงจากการพัฒนาจะทำให้ปัญหาสำคัญของชนบทได้รับการแก้ไข จนชาวชนบทมีคุณภาพชีวิต มีความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตที่ดีมากขึ้น แต่ปัญหาอื่นๆ ในชนบทที่เป็นปัญหาพื้นฐาน ก็ยังคงหลงเหลืออยู่ในบางพื้นที่และปัญหาใหม่ๆ ก็เพิ่มมากขึ้น เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมทางทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาการกระจายรายได้ในชนบทมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2535-พ.ศ.2539) จึงนำเอาปัญหาของชนบทมากำหนดพื้นที่ปฏิบัติการ โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของชุมชนให้มากขึ้น

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การบริหารท้องถิ่นเป็นไปด้วยความสอดคล้องและตรงเป้าหมาย เพื่อที่จะแก้ปัญหาได้ตรงกับความต้องการของชุมชนได้อย่างมากที่สุด โดยความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จุดมุ่งหมายก็เพื่อสร้างความสุขความเจริญให้เกิดขึ้นกับประชาชนเป็นสำคัญ ทำให้สามารถที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ตอบสนองความต้องการและสร้างสรรค์ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแห่งชุมชน ถ้าหากได้นำเอาประชาชนที่ได้รับผลจากการพัฒนาให้เข้ามาอยู่ในกระบวนการคิดค้นปัญหา กำหนดวิธีการและขั้นตอนในการแก้ปัญหาและเข้าร่วมปฏิบัติย่อมจะมีผลทำให้การพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์และสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุด ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้อีกทางหนึ่งด้วย

แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน โดยส่วนหนึ่งได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำมาเรียบเรียงและนำเสนอ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (ยูวัฒน์ วุฒิเมธี, 2526 : 20) ได้กล่าวถึงสาระของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง “การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจในการร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อประชาชนเอง

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์, 2527 : 3) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า “การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการ การควบคุม การใช้และการกระจายทรัพยากร เพื่อใช้ประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตของตนเอง”

สมนึก ปัญญาสิงห์ (สมนึก ปัญญาสิงห์, 2542 : 24) ได้ให้ความหมายของการทำงานแบบมีส่วนร่วมว่า “พฤติกรรมการทำงานร่วมกัน (Collective working behavior) ของหมู่คณะกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งภายในหน่วยงานที่ต้องอาศัยการประสานความร่วมมือและความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ในกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนหรือ ภาคเอกชนและภาคธุรกิจ เป็นต้น เป็นการทำงานแบบพหุภาคีหรือการทำงานที่หลายฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายการทำงานร่วมกัน เป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม”

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ,2544 : 34) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมว่า จะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่างๆอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
2. ประชาชนสามารถที่จะมีส่วนร่วม
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความสำเร็จของการมีส่วนร่วมว่าขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

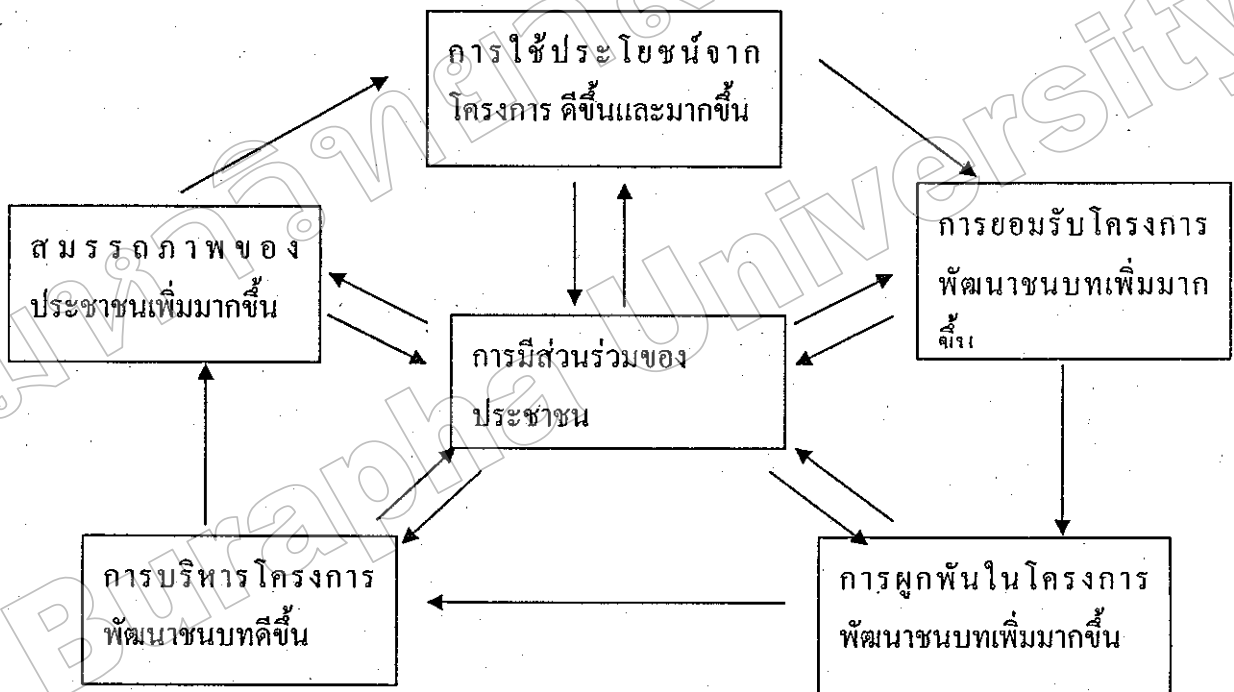
1. ประชาชนต้องมีเวลาพอที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมและร่วมให้เหมาะสมกับสถานการณ์
2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทอง หรือว่าค่าใช้จ่าย ในการมีส่วนร่วมมากเกินไปจนเกินกว่าผลตอบแทนที่เขาประเมินว่าจะได้รับ
3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่จะสัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น

4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย

5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกรู้ว่ากระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคมจากการมีส่วนร่วม

รามอส แอนด์ เฮทเชอร์ (Ramos and Hetcher, 1990:21) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. เป็นเครื่องชี้ว่าการตัดสินใจของรัฐบาลมาจากความต้องการของประชาชน
2. เพื่อความรับผิดชอบและเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบได้ของรัฐที่มีต่อประชาชน
3. ช่วยในการสร้างแผนต่าง ๆ ที่ดีกว่าเดิม
4. เพิ่มความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
5. สร้างการสนับสนุนให้แก่หน่วยวางแผน

ภาพแสดงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

เทคนิคพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วม

1. กระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นต้องนำมาใช้จัดเวทีประชาคมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมสูงสุด (Maximum performance) ซึ่งทำให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุดและผู้ใช้กระบวนการกลุ่มควรมีความเข้าใจและมีทักษะในกระบวนการมีส่วนร่วมแบบต่าง ๆ เช่น เทคนิคการสร้างอนาคตร่วมกัน

หลักการงานแบบมีส่วนร่วม (Participation performance) การทำงานแบบมีส่วนร่วมมีหลักสำคัญ 5 ประการ

1. เป็นการทำงานที่อาศัยประสบการณ์เดิมของสมาชิก
2. ทำให้เกิดประสบการณ์ การเรียนรู้ใหม่ ๆ ความคิดใหม่ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันเองระหว่างสมาชิกกลุ่ม
4. ปฏิสัมพันธ์ที่มีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความคิดที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง
5. มีการสื่อสารโดยการพูด การเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนวิเคราะห์และ

สังเคราะห์ความคิด

เทคนิคการสร้างอนาคตร่วมกัน เป็นกระบวนการที่ใช้อนาคตเป็นจุดประสงค์ที่เต็มไปด้วยความหวังในการทำงานแบบการใช้ปัญหาและการแก้ปัญหาเป็นตัวตั้งในการทำงาน โดยเทคนิคการสร้างอนาคตร่วมกันเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้แทนหลายกลุ่มหลายคนมาร่วมกัน ทำงานโดยนำประสบการณ์ ความรู้ มาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อปฏิบัติตามแผนงานและแนวทางของกลุ่มไปสู่อนาคตร่วมกัน

เทคนิคการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถแบ่งได้ 7 ระดับ

1. ระดับการมีส่วนร่วมโดยมีผู้กำกับอยู่เบื้องหลัง (Manipulation) หมายถึงการมีส่วนร่วมที่ประชาชนไม่ได้รับอิสรภาพ เพราะไม่ได้ใช้ความคิดพิจารณาของตนเองอย่างแท้จริง
2. ระดับการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ (Consultation) หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นถูกเชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อขอความคิดเห็น โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย ประเด็นและข้อสรุปไว้ล่วงหน้า ประชาชนมีหน้าที่เดียวเพียงรับรองตามความประสงค์ของผู้ดำเนินการเท่านั้น
3. ระดับการมีส่วนร่วมเพื่อรับรอง (Consensus building) หมายถึง การที่ประชาชนได้ถูกเชิญเข้าประชุมเพื่อขอความคิดเห็นพ้องกับสิ่งที่ผู้จัดประชุมสรุปไว้แล้ว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือไม่ก็ได้
4. ระดับการมีส่วนร่วมเพื่อการตัดสินใจ (Decision making) หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีสิทธิในการตัดสินใจ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยคำนึงถึงความเห็น และความต้องการของประชาชนเป็นหลัก
5. ระดับการมีส่วนร่วมที่ประชาชนต้องมีส่วนรับผิดชอบในผลการตัดสินใจ (Risk sharing) การมีส่วนร่วมในระดับนี้อยู่บนพื้นฐานของการให้เกียรติและเชื่อมั่นในความคิดเห็นของประชาชนเป็นอย่างมาก
6. ระดับการมีส่วนร่วมแบบคนมีความเท่าเทียมกัน (Partnership) หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนเป็นผู้มีสิทธิในการตัดสินใจเต็มที่ เป็นการเคารพในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของประชาชน โดยถือว่าความคิดและวิถีชีวิตของประชาชนมิได้มีคุณค่าน้อยไปกว่าของใคร
7. ระบบการมีส่วนร่วมที่ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ (Self reliance) หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนกำหนดทิศทางและแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้วยตัวของประชาชนอย่างเต็มที่

ดังนั้นพอสรุปได้ว่า สาระสำคัญของการทำงานแบบมีส่วนร่วม ไม่ใช่อยู่ที่การวิเคราะห์ตีความหมาย แต่อยู่ที่การลงมือปฏิบัติซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานขององค์ประกอบเหล่านี้คือ ความร่วมมือร่วมใจ (Co-operation) การประสานงาน (Co-ordination) ความรับผิดชอบร่วมกัน (Responsibility) ความพยายามร่วมกัน (Collective Effort) ความสัมพันธ์ที่ราบรื่นและกลมกลืนกัน (Harmonious Relation) การมีจิตใจมุ่งมั่นร่วมกันทำงาน (Communal and cooperative spirit หรือ Spirit of partnership) และการลงมือปฏิบัติดำเนินการร่วมกัน(Action or implementation)

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน

วิลเลียม เอ ดันแฮม (William A. Dunham, 1976 : 7) ให้ความหมายไว้ว่า “ชุมชนหนึ่งคือกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง ตั้งภูมิลำเนาอยู่ในอาณาเขตทางภูมิศาสตร์ที่ค่อนข้างแน่นอน และติดต่อกันและมีส่วนสำคัญของชีวิตทั่ว ๆ ไปอย่างเดียวกันคงมองเห็นได้จากมารยาท ประเพณี ขนบธรรมเนียมและแบบแห่งการพูด”

แรมเซย์ เนลสัน (Ramsey, Nelson Verner, 1897 : 418) กล่าวว่า คำว่าชุมชน บางครั้งก็หมายถึงพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เป็นภาคนั้นภาคนี่ และบางทีก็หมายถึงตัวปัจเจกชนซึ่งอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้น หรือความผูกพันทางใจที่มีต่อศูนย์กลางของพลเมืองในท้องถิ่น ชุมชนเป็นโครงสร้างทางสังคมแบบหนึ่งปฏิบัติการอย่างเป็นหน่วย ซึ่งมีระบบหรือโครงสร้างของส่วนต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอยู่

ฮอฟเฟอร์ อาร์ ชาร์ล (Hoffer R Charles, 1987 : 5) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “ชุมชนหนึ่งประกอบด้วยประชาชนซึ่งอาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินที่ต่อเนื่องกันและเป็นผู้ซึ่งมีความสนใจร่วมกันกับผู้อื่น อย่างน้อยหนึ่งอย่างหรือมากกว่าที่เป็นเหตุให้ต้องอยู่อาศัยบนผืนแผ่นดินนั้น”

จิรพรรณ กาญจนจิตรา (จิรพรรณ กาญจนจิตรา, 2528 : 5) ให้ความหมายของคำว่าชุมชนไว้ดังนี้ ชุมชน หมายถึง กลุ่มบุคคลหลายๆ กลุ่มที่มารวมกันอยู่ในอาณาเขตเดียวกัน และผู้คนเหล่านั้นมีการพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสังสรรค์กัน มีผลประโยชน์ร่วมกันและมีวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน

เสถียร เหลืองอร่าม (เสถียร เหลืองอร่าม, 2528 : 5) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชน หมายถึงกลุ่มมนุษย์กลุ่มหนึ่ง ที่ตั้งภูมิลำเนาอยู่ในอาณาเขตทางภูมิศาสตร์ที่ค่อนข้างแน่นอนและติดต่อกัน มีการดำรงชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเดียวกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้หลายลักษณะ ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้

รัชนิกร เศรษฐ (รัชนิกร เศรษฐ, 2540 : 14) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนตามความหมายขององค์การสหประชาชาติไว้ว่า “การพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการจับมือกันระหว่างประชาชนกับรัฐเพื่อให้สภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมชุมชนดีขึ้น ทั้งนี้โดยที่ชุมชนจะให้ความร่วมมือกับแผนงานของรัฐบาลอย่างเต็มที่

สุวิทย์ ชีษรพันธ์ (สุวิทย์ ชีษรพันธ์, 2535 : 22) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ในทำนองเดียวกันว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการอย่างหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือน ชักจูง และส่งเสริมประชาชนในชนบทให้เกิดความคิดริเริ่ม และเข้าร่วมมือในการดำเนินงานปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเองและเสริมสร้างท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

ทรรศนะของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงชุมชนให้เจริญขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนการเมืองการปกครองเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการพัฒนาชุมชน

หน่วยงานและนักวิชาการหลายคนได้กล่าวถึงลักษณะการพัฒนาชุมชนไว้หลายลักษณะซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาชุมชนจากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สรุปได้ดังนี้

1. ทรงยึดหลักที่ไม่ใช้วิธีการสั่งการให้เกษตรกรปฏิบัติตาม
2. ทรงเน้นให้พึ่งพาตนเองและช่วยเหลือตนเองเป็นหลักสำคัญ
3. ทรงใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นจุดหลักสำคัญในการพัฒนา
4. ทรงเน้นใช้หลักประชาธิปไตยในการดำเนินการ
5. ทรงยึดหลักของสภาพของท้องถิ่นเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

6. ทรงสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ด้วยการสร้างโครงสร้างพื้นฐานหลักที่จำเป็นต่อการผลิต
7. ทรงสร้างความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ชาวชนบท
8. ทรงนำความรู้ในด้านเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมเข้าไปถึงชาวชนบทอย่างมีระบบต่อเนื่อง

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2536 : 21) กล่าวถึงหลักการพัฒนาชุมชน สรุปได้ว่า กรมพัฒนาชุมชนได้ใช้วิธีการสร้างพลังของชุมชน เพื่อนำพลังดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาชุมชน ซึ่งประกอบด้วยหลักที่สำคัญดังนี้

1. การสร้างพลังความคิดที่ถูกต้องให้กับประชาชน เพื่อให้เป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนไปในทิศทางที่ต้องการ หลักการนำความคิดมวลชนในทิศทางที่ถูกต้อง 4 ทางดังนี้

- 1.1 ถูกต้องตามนโยบายแห่งรัฐ ในการพัฒนาให้เหมาะสมตามสภาพของท้องที่หรือสถานการณ์ของบ้านเมือง
- 1.2 ถูกต้องตามทฤษฎีและวิชาการ เพื่อนำมาปรับใช้กับสภาพความเป็นจริง
- 1.3 ถูกต้องตามสาเหตุ ความคิดในการดำเนินการทั้งปวงย่อมจะต้องศึกษาและค้นคว้าถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไข

1.4 ถูกต้องตามขีดความสามารถ จะทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ

2. การสร้างพลังการทำงานของประชาชน เมื่อประชาชนเกิดศรัทธา มีความเชื่อมั่นในตนเอง ประชาชนก็ย่อมมีความรับผิดชอบในการที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ในขีดความสามารถให้ประสบความสำเร็จได้

3. การสร้างพลังการรวมตัวของประชาชน การส่งเสริมหรือการสร้างพลังการรวมตัวของประชาชน ในชุมชน ในรูปของกลุ่มหรือองค์กรประชาชนที่เกิดจากความต้องการของชุมชนจะก่อให้เกิดพลังความคิด ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

จากทรรศนะของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักการพัฒนาชุมชนต้องเกิดจากความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้อย่างเหมาะสม เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้นทุก ๆ ด้าน

ปัจจัยการพัฒนาชุมชน

ปัจจัยการพัฒนาชุมชนมีหลายอย่างด้วยกัน ซึ่งนักวิชาการได้ให้ทรรศนะไว้พอประมวลได้ดังนี้

วิไล ตั้งจิตสมคิด (วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2528: 12) ได้กล่าวถึงปัจจัยการพัฒนาชุมชนไว้สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ เช่น ที่ตั้งชุมชน ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น
2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น ผู้นำ การรวมกลุ่ม การศึกษา สุขภาพ อนามัยของประชาชน เป็นต้น
3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม เช่น ความเชื่อ จารีตประเพณี วัฒนธรรม ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

อุทัย คุลยเกษม (อุทัย คุลยเกษม, 2542: 12) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนสรุป ได้ดังนี้

1. โครงสร้างทางสังคมแบบแนวราบ ชุมชนที่จะมีการพัฒนาได้นั้น โครงสร้างทางสังคมของชุมชนจะต้องอยู่ในลักษณะที่มีความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ อยู่ในแนวราบหรือแนวนอน เนื่องจากโครงสร้างแบบนี้เป็นเงื่อนไขให้เกิดความร่วมมือ เกิดการมีส่วนร่วมของคนทั้งหมดได้อย่างกว้างขวาง เป็นโครงสร้างที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้ และแสดงศักยภาพอย่างมีอิสระอันเป็นปัจจัยหนุนให้เกิดความรัก ความสามัคคีซึ่งเป็นฐานของการพัฒนาและพลังของส่วนรวม

2. ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเอง ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนเป็นปัจจัยที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของชุมชนอยู่ในลักษณะพึ่งตนเอง และมุ่งตอบสนองความต้องการเพื่อยังชีพของชุมชนเป็นหลักการที่ไม่ต้องพึ่งพิงผู้อื่นส่งผลให้ชุมชนมีอำนาจและความเป็นอิสระ ชุมชนจึงสามารถกำหนดความต้องการและวิธีการจัดการทางเศรษฐกิจได้ด้วยตนเอง

3. ค่านิยมจากศาสนธรรม ชุมชนจะพัฒนามากน้อยเพียงใดขึ้นกับค่านิยมที่สมาชิกยึดถือ เพราะค่านิยมเป็นปัจจัยที่กำหนดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตในด้านต่าง ๆ ชุมชนที่พัฒนาจะต้องมีค่านิยมที่ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นหรือความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยการสร้างจิตวิญญาณของความผูกพันต่อชุมชน สนับสนุนการพึ่งพาตนเอง และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในเชิงพึ่งพา

4. กระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิต การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดระดับความต้องการพัฒนาของชุมชน เพราะเป็นกลไกหลักซึ่งทำหน้าที่ถ่ายทอด พัฒนาระบบค่านิยมและกิจกรรมของคนในชุมชน

5. กลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ เป็นกลไกรูปธรรมในการนำชุมชนไปตามค่านิยมและความต้องการของชุมชน รวมทั้งแก้ไขและคลี่คลายปัญหาหรือวิกฤตการณ์ในชุมชน โดยอาศัยภูมิปัญญาของท้องถิ่น ชุมชนที่สามารถพัฒนาได้ดีจะต้องมีกลุ่มผู้นำที่มีอิสระในการตัดสินใจมีค่านิยมตามที่ชุมชนยึดถือ และมีทักษะในการจัดการ

6. ระบบความสัมพันธ์เชิงสังคม เป็นปัจจัยหนึ่งของการพัฒนาชุมชน เป้าหมายของความสัมพันธ์อยู่ที่คน ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้จึงส่งเสริมการพัฒนาจิตใจ ทำให้เกิดจริยธรรมรู้จักการจัดการความสัมพันธ์ที่ไม่เบียดเบียนเอาเปรียบกัน อีกทั้งก่อให้เกิดพลังของความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

7. กลไกที่เอื้อให้เกิดความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลา จำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลาระหว่างสมาชิกในชุมชน เพื่อถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้ ทักษะคติ และเพื่อปรึกษาหารือในปัญหาของชุมชนปัจจัยนี้เป็นเงื่อนไขสำคัญของการเกิดความเป็นปึกแผ่นและจิตวิญญาณของชุมชน รวมถึงความร่วมมือภายในชุมชน

ลักษณะการพัฒนาชุมชน

ลักษณะการพัฒนาชุมชนมีลักษณะการพัฒนาหลายด้าน ซึ่งมีทรรศนะไว้พอประมวลได้ดังนี้
ลักษณะการพัฒนาชุมชน โดยจำแนกตามลักษณะงานสรุปได้ 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการผลิตและรายได้ โดยการเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนทั้งอาชีพหลักและอาชีพรอง ตลอดจนการตลาด

2. ด้านการสร้างงาน โดยส่งเสริมการสร้างงานในชนบท เพื่อที่จะแก้ปัญหาคนว่างงาน

3. ด้านสุขภาพอนามัย โดยส่งเสริมการอนามัยและการสุขภาพ

4. ด้านการศึกษา โดยส่งเสริมการศึกษาและอบรมเยาวชน ทั้งด้านพุทธศึกษาและจริยศึกษา

5. ด้านวัฒนธรรม โดยส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของหมู่บ้าน

6. ด้านการปกครอง โดยส่งเสริมการปกครองของท้องถิ่นทุกรูปแบบ โดยเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วม

7. ด้านสิ่งแวดล้อม โดยการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดยประชาชนในชุมชน เพื่อชุมชน

8. ด้านสิทธิของชุมชน โดยสร้างโอกาสให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือในเรื่องของ
อำนาจการต่อรอง สิทธิ เชื้อ รวมทั้งเทคโนโลยี และบริการต่าง ๆ ที่รัฐพึงมีให้ประชาชน

ทรงพระชนกกล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะการพัฒนาชุมชนมีลักษณะที่แตกต่างกันตามเกณฑ์ที่จำแนก
เช่น จำแนกตามกิจกรรม จำแนกตามลักษณะงาน จำแนกตามแผนงาน เป็นต้น แต่เมื่อสรุปภาพรวม
ลักษณะการพัฒนาชุมชนจะมีหลายด้าน เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้าน
สุขภาพอนามัย ด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น
ความสัมพันธ์ในเชิงความหมาย

การพัฒนาชุมชน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงชุมชนไปในทิศทางที่ดีขึ้นไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้
โดยที่องค์ประกอบที่สำคัญของชุมชนนั้น สรุปได้ว่ามี 3 มิติ ได้แก่

มิติด้านภูมิศาสตร์ (กายภาพ) หมายถึง สภาพแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ป่า แม่น้ำ ฯลฯ

มิติด้านสังคม (ปฏิสัมพันธ์ของคน) หมายถึง การอยู่ร่วมกัน การติดต่อสื่อสาร การ
ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต

มิติด้านจิตวิทยา (ความรู้สึก) หมายถึง ความเป็นพวกพ้องเดียวกัน ความสามัคคี ความรู้สึกผูกพัน
เอื้ออาทรต่อกัน

ในองค์ประกอบทั้งสามมิติ มีองค์ประกอบร่วมตัวหนึ่งที่สำคัญก็คือ “คน” ดังนั้นความหมายของ
การพัฒนาชุมชน ก็คือ การมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้านให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น
เป็นทิศทางที่พึงปรารถนา

จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งให้เกิดขึ้นนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลง ทางความคิด ความสามารถ
ของคน โดยสรุปสามารถที่จะให้นัยความหมายที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน ได้ว่า ก็คือ “ การพัฒนา
คน ”

1. การศึกษาตลอดชีวิต มีความหมาย กล่าวคือ

การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง การศึกษาจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอด
ชีวิต

เมื่อพิจารณาจากความหมาย อาจจะวิเคราะห์ได้ว่าการพัฒนาชุมชน และการศึกษาตลอดชีวิต มี
ความสอดคล้องกันมาก เพราะการพัฒนาชุมชน เป็นการมุ่งที่จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการกระทำ
ของบุคคลให้มีความเจริญก้าวหน้า มีความสามารถที่จะปรับตัวกับสภาพแวดล้อม นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิต
ที่ดีขึ้น ซึ่งการศึกษาตลอดชีวิต ก็แสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาบุคคลโดยผ่าน
กระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง สรุปได้ว่า
นัยความหมายทั้งสองมุ่งเน้นที่ในการพัฒนาคนเป็นสำคัญ

2. ความสัมพันธ์ในเชิงปรัชญา

การพัฒนาชุมชนให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย บุคคลแต่ละคนมีความสำคัญ มีความเป็นเอกลักษณ์ สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรมอย่างมีศักดิ์ศรี เน้นหลักสิทธิมนุษยชนที่บุคคลพึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในแง่ของความเป็นมนุษย์

มนุษย์ทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงทิศทาง ประพฤติและพัฒนาขีดความสามารถให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมได้

ปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต ชี้ให้เห็นถึงการศึกษาว่ามีความจำเป็นสำหรับบุคคลทุกช่วงวัย ตั้งแต่เกิดจนตาย บุคคลมีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต การศึกษามีได้สิ้นสุดเมื่อบุคคลจบจากโรงเรียนหรือสถานศึกษา การศึกษาตลอดชีวิตจึงเป็นภาพรวมของการศึกษาทั้งหมด

การศึกษาดลอดชีวิตเน้น ความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน มองโอกาสทางการศึกษาเพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้ มีการศึกษาที่ผสมผสานกับการดำเนินชีวิตให้อิสระแก่บุคคลในการเรียนรู้ ในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ สิ่งที่ทำให้บุคคลเรียนรู้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิต

การวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาชุมชนและการศึกษาดลอดชีวิต มีความสอดคล้องต้องกัน ในแง่ให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์ ที่มีจิตวิญญาณ ความรู้สึกที่มีศักดิ์ศรีในตนเอง ควรได้รับการปฏิบัติและมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน ในการเลือกที่จะเรียนรู้ตามความต้องการและตามความปรารถนาที่จะเลือกทิศทางในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเอง

3. ความสัมพันธ์ในเชิงแนวคิด และหลักการ

แนวคิด และหลักการพัฒนาชุมชน โดยสรุปกล่าวไว้ว่า การเน้นหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา มุ่งให้เกิดการช่วยเหลือตนเอง ความคิดริเริ่ม ความต้องการเป็นของชุมชน ในการทำงานพัฒนาชุมชน โดยที่การพัฒนาชุมชน มีแนวคิดพื้นฐานของการศึกษาภาคชีวิต (Lifelong education) โดยถือเป็นกระบวนการให้การศึกษาดลอดชีวิตแก่ประชาชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนากน การให้การศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้งดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน โดยมีหลักการที่ยึดปฏิบัติสำคัญ กล่าวคือ การยึดหลักความมีศักดิ์ศรี และศักยภาพของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้มากที่สุด ยึดหลักการพึ่งพาตนเองของประชาชน สนับสนุนให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ วางแผนปฏิบัติ และติดตามผลในกิจกรรมหรือโครงการของชุมชน ยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงานเริ่มต้นด้วยการพูดคุย ปรึกษาหารือร่วมกัน ตัดสินใจร่วมกันและรับผิดชอบร่วมกัน ภายใต้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามวิถีประชาธิปไตย

การศึกษาดลอดชีวิตมีแนวคิด และหลักการที่ว่า เป็นภาพรวมของการศึกษาทุกประเภท คือ การศึกษาตั้งแต่ในระบบ นอกระบบและการศึกษาอรรถาศัย การศึกษาดลอดชีวิตเป็นการจัดการศึกษาดลอดอายุขัยของบุคคล ในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ที่พึงจะได้รับการศึกษาทั้งนี้ ตั้งแต่แรกเกิดได้เรียนรู้ในลักษณะการศึกษาตามอรรถาศัย เด็กก่อนวัยเรียนก็จะได้รับการเรียนรู้ในลักษณะการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอรรถาศัย กล่าวคือ ถ้าเด็กอยู่ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้เรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็น การศึกษานอกระบบ พื้นที่ไม่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พ่อแม่ก็ให้การดูแล ก็เรียกว่า เป็นการศึกษาตามอรรถาศัย

เพื่ออยู่ในวัยเรียน ก็เรียนรู้ในระบบโรงเรียน จบออกจากการเรียน ก็ได้เรียนรู้จากการประกอบอาชีพ การเข้าร่วมสมาคม จากเพื่อน จากสิ่งแวดล้อม การรวมกลุ่ม การได้รับการอบรมนั้นเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อมุ่งให้บุคคล เกิดการเรียนรู้ ตั้งแต่เกิดจนตาย หรือ การศึกษาตลอดชีวิต ประกอบไปด้วย 3 รูปคั้งกล่าว ข้างต้นในห้วงอายุของแต่ละบุคคล

เพราะฉะนั้น เมื่อพิจารณาเทียบเคียงหลักการและแนวคิด ของการพัฒนาชุมชนและการศึกษาตลอดชีวิต ก่อนข้างที่จะเหมือนกันหรือเป็นสิ่งเดียวกัน กล่าวคือ มุ่งเน้นให้คนเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามความเหมาะสมในแต่ละห้วงอายุ ให้บุคคลได้รับการเรียนรู้การพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข โดยสรุป ทั้งการพัฒนาชุมชนและการศึกษาตลอดชีวิต จึงเป็นหลักการแนวคิดที่ต้องการให้เกิดการพัฒนา ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตเพื่อให้สามารถดำรงตนเพื่อความอยู่รอดได้อย่างมีศักดิ์ศรี และความอิสระในการตัดสินใจเลือกในทางที่ตนปรารถนา

4. ความสัมพันธ์ในเชิงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์

เป้าหมายของการพัฒนาชุมชน มีสองส่วนที่สำคัญ คือ คนและสิ่งแวดล้อม ในสองส่วนนี้ อาจจัดว่าเป็นเป้าหมายอุปกรณ์ (Instrumental goal) และเป้าหมายสูงสุด (Ultimate goal) กล่าวคือ มีความเห็นว่าการพัฒนาคนเป็นเป้าหมายสูงสุด และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเป็นเป้าหมายอุปกรณ์ ทั้งนี้เพราะหากสามารถพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ ฉลาดเฉลียวได้แล้ว การพัฒนาส่วนอื่น ๆ ย่อมตามมา

การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาสำหรับทุกคน เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาบุคคลอย่างเต็มศักยภาพให้มีทักษะในการดำรงชีวิต ในการประกอบอาชีพ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองตลอดจนพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมสิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ได้อย่างเหมาะสม เพื่อการมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี หรืออาจจะกล่าว อีกนัยหนึ่งได้ว่าการพัฒนาชุมชน ก็เป็นวิธีการทางหนึ่ง ที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษาตลอดชีวิตนั่นเอง

5. ความสัมพันธ์เชิงกลุ่มเป้าหมาย

การพัฒนาชุมชนมีกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ ก็คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทุกชนชั้น ที่มีความผูกพัน เป็นส่วนหนึ่งในชุมชน ก็ควรได้รับสิทธิโอกาส การเข้ามามีส่วนร่วม ในทางความคิด การวางแผนตัดสินใจ การร่วมกระทำการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยสรุป ก็คือ การพัฒนาชุมชนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนหรือมีผลกระทบต่อความรู้สึกรักของทุกคนในชุมชน

กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาตลอดชีวิต ก็คือ ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานะ อาชีพ ทุกพื้นฐานการศึกษาไม่ว่าจะอยู่ที่ใดใกล้ไกลเพียงใด ก็มีสิทธิได้รับการศึกษา ได้รับความรู้อย่างเสมอภาค และ เท่าเทียม สรุปแล้ว ก็คือ เป็นการศึกษาสำหรับทุกคนทุกช่วงของชีวิต

เพราะฉะนั้นเมื่อพิจารณากลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาชุมชน และการศึกษาตลอดชีวิตแล้ว อาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน เพราะต่างมุ่งให้บริการแก่บุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกช่วงอายุ เหมือนกัน

โดยไม่มีการจำกัดพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ความรู้พื้นฐาน สถานะทางสังคมไม่ได้อยู่ในเมืองและชนบท เพียงแต่ว่ากลุ่มเป้าหมายของการศึกษาตลอดชีวิตจะครอบคลุมผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษาด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาชุมชน ก็ครอบคลุมทุกคนที่อยู่ในชุมชน ทั้งนี้ โดยภาพรวมแล้วแทบจะเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน

6. ความสัมพันธ์ในเชิงวิธีการดำเนินงาน

จากปรัชญาและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น การพัฒนาชุมชน อาจสรุปหลักการ ได้ 4 ป. คือ

ประชาชน การทำงานต้องยึดประชาชนเป็นหลัก ใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อการพัฒนาคน มิใช่การพัฒนาวัตถุ ศึกษาชุมชน ประชาชนให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งว่าประชาชนต้องการอะไร มีปัญหาอะไร

ประชาธิปไตย งานพัฒนาชุมชน คืองานสร้างพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน โดยวิธีการฝึกให้รู้จักคิดริเริ่ม คิดแก้ไขปัญหา ปรีกษาหารือกัน ในการทำงานร่วมกันของชุมชน

ประสานงาน เนื่องจากการทำงานพัฒนาชุมชน เป็นงานที่ครอบคลุมความต้องการหลาย ๆ ด้านของประชาชนและเกี่ยวข้องกับหลาย ๆ หน่วยงาน ดังนั้น ในการปฏิบัติงานจึงต้องยึดหลักการประสานงานเพื่อดึงเอาทรัพยากรบริการของรัฐที่มีอยู่ลงไปให้ถึงมือประชาชน

ประหยัด การพัฒนาชุมชน เน้นให้ประชาชนทำงานด้วยความประหยัด บนพื้นฐานสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นชุมชน ไม่ว่าจะ เป็น ความคิดที่เรียกว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรที่มีอยู่ ดังนั้น การจะสรุปการทำงานพัฒนาชุมชน ได้ว่ามี 2 วิธีคือ

1. การจัดตั้งกลุ่มและพัฒนากลุ่ม
2. การให้การศึกษาและการพัฒนา

1. การจัดตั้งกลุ่มและพัฒนากลุ่ม

กลุ่มกับงานพัฒนาชุมชนเป็นของคู่กัน หากไม่มีการรวมกลุ่มที่ถูกต้องเกิดขึ้นในชุมชน งานพัฒนาชุมชนก็ไม่มี การเคลื่อนไหว ดังคำกล่าวที่ว่า " ถ้าไม่มีกลุ่ม ก็ไม่มีงานพัฒนาชุมชน " (No Group No C.D.) กลุ่มเท่านั้นที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจิตความคิดของประชาชนด้วยการทำงานร่วมกันในการปรับปรุงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น

ความสำคัญของกลุ่มต่อการพัฒนาชุมชน ได้จากการสังเกตข้อเท็จจริง ดังนี้

- 1) ชีวิตคนหนีไม่พ้นกลุ่ม ตั้งแต่เกิดจนตาย
- 2) กลุ่มเป็นสถาบันที่สนับสนุนการเรียนรู้ การคิด และการแก้ปัญหาของบุคคล
- 3) กลุ่มเป็นสถาบันที่ฝึก และ กำหนดบุคลิกภาพของบุคคล
- 4) กลุ่มช่วยให้เกิดการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลได้ดี
- 5) กลุ่มสร้างที่จะก่อให้เกิดพลังความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์
- 6) กลุ่มเป็นรากฐานวิถีชีวิตและแนวคิดระบบการปกครองประชาธิปไตย

วิธีการจัดตั้งกลุ่ม

1) ปัญหาความต้องการของคนในหมู่บ้าน เป็นการศึกษา เพื่อให้รู้ถึงว่าชาวบ้านมีความเดือดร้อนอะไร หรือ ต้องการอะไร

2 ประชุมวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของชาวบ้าน เพื่อนำเอาข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์หาคำว่าปัญหาจริง ๆ ของชาวบ้านนั้น ๆ คืออะไร และให้ชาวบ้านช่วยกันกำหนดปัญหาที่แท้จริงด้วยตัวเอง

3) กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา เป็นการตกลงกันด้วยว่าการจะแก้ปัญหาเหล่านั้นจะต้องทำอะไรบ้าง

4) รวมกลุ่มคนที่มีความต้องการเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันจัดตั้งกลุ่มขึ้นมา

วิธีการพัฒนากลุ่มที่สำคัญ ก็คือ การให้การศึกษาแก่กลุ่มและการให้การศึกษาแก่กลุ่มอาจจะกระทำได้หลายวิธี เป็นต้นว่า

- การให้คำปรึกษาแนะนำ
- การประชุมชี้แจง
- การฝึกอบรม
- การไปศึกษาดูงาน
- การสาธิต
- การให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แก่กลุ่ม

การให้การศึกษา ควรเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มได้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง จึงจะช่วยให้กลุ่ม มีความมั่นคง เป็นปึกแผ่นและประสบความสำเร็จ

2. การให้การศึกษาและการพัฒนา

ความหมายของการให้การศึกษาเพื่อการพัฒนา (Community Education for Development = CE

D) มีความหมายแยกเป็น 2 ตอน คือ

- 1) การให้การศึกษาชุมชน (Community Education = CE)
- 2) การให้การศึกษาเพื่อการพัฒนา (Development Education = DE)

ความหมายของการให้การศึกษาชุมชน หมายถึง การกระตุ้น ส่งเสริมให้คนในชุมชนเรียนรู้สภาพปัญหา ข้อจำกัดและความต้องการที่แท้จริงในชุมชนของตนเอง

การให้การศึกษาเพื่อการพัฒนา หมายถึง การกระตุ้นและส่งเสริม ให้คนในชุมชนเรียนรู้เพื่อค้นหาแนวทางหรือวิธีการแก้ไขข้อจำกัดของชุมชน จนสามารถตัดสินใจร่วมกันในการกำหนดแผนงานที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและทรัพยากรที่มีอยู่

การให้การศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนา หมายถึง วิธีการกระตุ้นและส่งเสริมให้คนในชุมชนเรียนรู้และศึกษาร่วมกันในเรื่องที่แท้จริงต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตระหนักถึงปัญหา ความต้องการที่แท้จริง

ตลอดจนสามารถค้นหา และกำหนดวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยตนเอง

รูปแบบการให้การศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนา มี 2 รูปแบบ

1) การให้การศึกษาแบบทางตรง (Directive Approach) หมายถึง วิธีการให้การศึกษาในรูปของการบอกเล่า หรืออธิบายให้ผู้เรียนได้รู้อะไรตรง ๆ ฝ่ายผู้สอนจะเป็นผู้บอก หรืออธิบายให้รู้ข้อมูล หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามความเป็นจริงตามที่น่าจะเป็นส่วนผู้เรียนจะทำหน้าที่เป็นผู้จดจำ ทำความเข้าใจ

2) การให้การศึกษาทางอ้อม (Non - Directive Approach) หมายถึง เป็นวิธีการให้การศึกษาที่ไม่ใช่วิธีบอกกล่าวให้ความรู้โดยตรง จะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร กระตุ้นให้ผู้ศึกษา หรือฝึกอบรมได้เรียนรู้โดยวิธีการคิด วิเคราะห์และสรุปข้อมูลเหล่านั้นด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาความคิด และความสามารถของผู้เรียนได้มากกว่าวิธีแรก ซึ่งในการพัฒนาชุมชนส่วนใหญ่นิยมใช้

การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เน้นทั้งความรู้และคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการเนื้อหา ตามแนวทางดังต่อไปนี้

1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของสังคมไทย การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการบำรุงรักษาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ดำเนินการดังต่อไปนี้

1) เนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และตามความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้คิดเป็นทำเป็นเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา

5) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ทุกเวลา และสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือ จากบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

6) ส่งเสริมให้ผู้สอนได้จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ และสามารถให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน จากสื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

จากรูปแบบวิธีการดำเนินงาน พัฒนาชุมชน และการจัดระบบการศึกษา ในการศึกษาตลอดชีวิต จะเห็นว่า มีประเด็นหลายประเด็นที่ชี้ให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันในแง่กระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการให้สอดคล้องวิถีชีวิต ความจำเป็น ความต้องการที่จะเรียนรู้ในการประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อตัวผู้เรียน และ ชุมชน

นอกจากนี้วิธีการปฏิบัติงาน ก็มีความสอดคล้องกัน ในรูปแบบของการให้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งในด้านปัจจัยการดำเนินงาน เช่น วัสดุ แรงงาน ความคิด ที่เรียกว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นพื้นฐานเดียวกันของทั้งสองแนวคิด

7. ความสัมพันธ์ในเชิงความสำคัญ

รัฐบาลมีความเชื่อว่าการพัฒนาชุมชน เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดวิธีหนึ่งที่จะนำมาใช้เพื่อยกระดับการครองชีพ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ประชาชนในชนบทกำลังเผชิญอยู่ ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาชุมชนช่วยให้ชาวบ้าน ได้ตระหนักในปัญหา และหาทางแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เป็นการระดม และใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนให้เป็นประโยชน์และที่สำคัญที่สุดเป็นการพัฒนากำลังความคิดและความสามารถของประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไป เพราะการพัฒนาชุมชนมิได้มุ่งพัฒนาในด้านหนึ่งด้านใด โดยเฉพาะ หากแต่คำนึงถึง การพัฒนาหลาย ๆ ด้านประกอบด้วยกัน แต่ไม่จะพัฒนาด้านใด ๆ ก็ตาม อุดมการณ์ของการพัฒนาชุมชน ก็ได้ แก่การพัฒนาคน การให้การศึกษา ผูกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและทัศนคติ โดยเน้นเรื่องการช่วยตนเองของชุมชน ให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากที่สุด โดยรัฐบาลเพียงแต่ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือตามความจำเป็น อันเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่จะไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

ในส่วนของการศึกษาตลอดชีวิตนั้น ก็มีความจำเป็นที่ต้องการให้ประชาชนนั้น ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ก็เพราะในแต่ละช่วงชีวิตบุคคลต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ตลอดเวลา โดยเฉพาะในสภาวะปัจจุบัน ความจำเป็นของการศึกษาจะยิ่งดูชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ และการดำรงชีวิต ของผู้คนในสังคมนานาประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ อาชีพการงาน และการจ้างงาน เพราะการศึกษานั้นทำให้สามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างดี ดังคำที่ว่า “ คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น” อีกทั้งการศึกษาของบุคคลในแต่ละห้วงเวลาของอายุจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ประชาชนจำเป็นที่จะต้องได้รับการเพิ่มเติมในสิ่งที่ต้องการ จำเป็นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ดังนั้นหากจะสรุปโดยภาพรวมทั้งการพัฒนาชุมชนและการศึกษาตลอดชีวิต ก่อนข้างที่จะเป็นเรื่องเดียวกันที่มุ่งให้เกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน ชุมชน สังคม ให้บังเกิดความเจริญก้าวหน้า นำไปสู่สังคมที่คนมีคุณภาพ มีคุณธรรมและสังคมมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

จากแนวคิดการพัฒนาชุมชน และการศึกษาตลอดชีวิต อาจจะสามารถสรุปวิเคราะห์ เพื่อประยุกต์ นำการศึกษาตลอดชีวิต มาใช้ในการพัฒนาชุมชน ดังนี้

1. การพัฒนาชุมชน จะต้องสนับสนุน ส่งเสริม ให้กลุ่ม องค์กรประชาชน เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถบูรณาและเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชุมชน

2. การพัฒนาชุมชน จะต้องสนับสนุน ส่งเสริมให้ องค์กรประชาชน / องค์กรปกครองท้องถิ่น ในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง

3. การพัฒนาชุมชน จะต้องสนับสนุน ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ชุมชน ได้มีทางเลือกที่หลากหลาย ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการ สนองต่อความจำเป็นของชุมชน กลุ่มเป้าหมาย เพื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ให้ได้อย่างทั่วถึงกว้างขวาง ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

4. การพัฒนาชุมชนใด ๆ จะต้องมีการบูรณาการให้การศึกษาแก่ชุมชน ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ สามารถที่จะปรับปรุง พัฒนาตนเองและแก้ไขปัญหาของตนเองได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยศักยภาพของชุมชนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

5. การพัฒนาชุมชน จะต้องมีการดำเนินงาน กิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต โดยคำนึงถึง วัตถุประสงค์ นโยบาย กลุ่มเป้าหมายให้เป็นไปโดยคำนึงถึงพื้นฐานความต้องการของชุมชน สอดคล้อง เหมาะสมกับความจำเป็นของชุมชน ทั้งนี้ ต้องให้หลักการกำหนดนโยบายร่วมกัน

การพัฒนาที่ยั่งยืนกับกรมการพัฒนาชุมชน

ในส่วนของนักพัฒนาชุมชน “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ไม่ใช่เรื่องใหม่ที่เพิ่งเริ่มใช้ในปัจจุบัน เพราะ กรมฯ ได้พูดถึงเรื่องนี้มาตั้งแต่เริ่มนำแนวคิดการพัฒนาชุมชนมาใช้เมื่อปี 2505 แต่ไม่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานใด “ความยั่งยืน” ในมุมมองของนักพัฒนาชุมชน คือ การที่ผลของการพัฒนาจะสามารถดำรงอยู่ได้ ตลอดไป ด้วยการจัดการของคนในชุมชนนั้น ซึ่งไม่ได้เพียงมองเฉพาะเรื่องของสิ่งแวดล้อมหรือเศรษฐกิจ เท่านั้น แต่ยังคงคิดว่าทำอย่างไร ที่ให้ชาวบ้านมีความเข้มแข็งในลักษณะที่ยั่งยืน และสามารถช่วยตัวเองได้ พร้อมทั้งจะเผชิญปัญหาใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ดังที่ได้มี องค์การสหประชาชาติเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม(UNESCO) ซึ่งเคยกล่าวเสมอว่า “ให้สอนเขาหาปลา แต่มิใช่หาปลาให้เขา”

ซึ่งในหัวข้อดังกล่าวนี้จะกล่าวถึง ยกตัวอย่างการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งในทุกองค์กรต่างยอมรับว่าพัฒนาชุมชนก้าวมาได้ตรงจุด พัฒนาการให้รู้จักเก็บออม เพื่อเตรียมการป้องกันปัญหาอันอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ฝึกให้ใช้จ่ายอย่างประหยัดและเก็บออมจนสามารถพ้นวิกฤตเศรษฐกิจให้ผ่านพ้นไปได้ ซึ่งได้มีหนังสือหลายเล่ม ไม่ได้อธิบายถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านนี้เลย เพราะคนที่ร่วมอยู่ในโครงการนี้ ส่วนใหญ่จะคำนึงถึงแต่ การพัฒนาด้าน สิ่งก่อสร้างพื้นฐานเป็นหลัก โดยเฉพาะ “การสร้างถนน”

พร้อมกับอธิบายเพิ่มเติมอีกว่า “การพัฒนา” ของแต่ละคน ในแต่ละหน่วยงานนั้นไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะผู้ให้และผู้รับ ผู้ให้ส่วนมากจะมองผลการให้ในลักษณะเป็นวัตถุ เป็นรูปธรรม แต่ความต้องการของคนรับอาจจะไม่ประสงค์จะได้รับสิ่งนั้น หากการพัฒนามุ่งที่ความต้องการของผู้รับมากกว่าผู้ให้จะนำไปสู่การใช้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมในการตัดสินใจ ว่าต้องการอะไร อะไรควรมาก่อน-หลัง เหมือนการเลือกเมนูอาหาร มีที่อย่าง อะไรบ้าง การจะเลือกกินอะไร ก่อนขึ้นอยู่กับตัวของเขา เราตัดสินใจให้เขาไม่ได้ มิฉะนั้นจะกลายเป็นการบังคับ แต่ถ้าเขาขาดความรู้ ความเข้าใจ ต้องการคำปรึกษา เราจึงจะเข้าไปเสริมหรือกระตุ้นให้เขารู้จักคิดเอง ทำเอง ว่าแท้จริงแล้วเขาต้องการอะไรและทำไม เพราะเราต้องการฝึกให้เขาเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาขีดความสามารถ เพื่อการอยู่รอดในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หากเมื่อใด มีปัญหาเกิดขึ้น เขาจะสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ด้วยตัวของเขาเอง ถ้าเกินขีดความสามารถเขาควรแสวงหาแหล่งสนับสนุน ขอความร่วมมือจากที่ใดได้บ้าง นี่คือวิธีการทำงานของเราชาวพัฒนาชุมชน ที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดความยั่งยืนของการพัฒนา

ถ้าหากเปรียบเทียบการพัฒนาในไทยกับลาว จะเห็นว่าแตกต่างกัน เพราะการพัฒนาในประเทศไทยเป็นการพัฒนาที่มองจากสายตาคอนภายนอก โดยที่องค์กรของต่างประเทศหลายแห่งระดมให้ความช่วยเหลือ และคิดว่าต้องเร่งพัฒนา ด้านสิ่งก่อสร้างพื้นฐานเป็นลำดับแรก นั่นคือการพัฒนาเส้นทางคมนาคม เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา โดยคณะกรรมการแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ที่ริเริ่มลงมือ ก่อนที่โครงการของคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP) จะเข้าไปดำเนินการ การกระทำดังกล่าวไม่ได้พิจารณาหรือให้โอกาสคนลาวร่วมตัดสินใจว่าเขาต้องการอะไร เหตุที่กล่าวเช่นนี้เพราะคนลาวส่วนใหญ่เคยชินกับการอยู่ป่า และเขาไม่รู้สึกลำบากหากเส้นทางคมนาคมไม่สะดวก วิถีชีวิตของเขาคือการกางป่าทำไร่เลื่อนลอย ย้ายไปเรื่อย ๆ เขาไม่เคยคร่ำครวญเรื่องการเดินทางที่ชันมาก แต่ผู้ที่เดือดร้อนคือคนภายนอก เขาใช้แรงงานของพวกเขาเองในการแบกสิ่งของต่างๆ ขึ้นลง ชาวลาวจะเคารพเชื่อฟังผู้นำ เจ้าเมืองมีอำนาจในการตัดสินใจ ประชาชนจะเชื่อฟังคำสั่งและปฏิบัติตามโดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ยกตัวอย่างเช่น เจ้าเมืองสั่งให้ตัดต้นไม้ 2 ข้างทางถนนที่เกะกะ รกรุงรัง เพื่อให้รถชาวต่างชาติขับผ่านได้สะดวก เจ้าเมืองสั่งค่าเดียวได้ถนน 1 สาย ดังนั้น หากข้าราชการคิดดี ทำดี ประชาชนไม่ต้องคิดหรือตัดสินใจเองก็อยู่กันได้อย่างสงบสุข

ต่างจากของไทยเราถือว่าการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐทำงานในหมู่บ้าน เมื่อตอนพัฒนากรออกมา ประชาชนในหมู่บ้าน สามารถจะบริหารและพัฒนากิจกรรมต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าหน่วยงานใดที่ได้เข้าไปช่วยริเริ่ม ส่งเสริม จัดตั้งกลุ่ม ฯลฯ ให้ดำเนินต่อไปได้ ไม่ใช่ล้มเลิกหรือสูญหายไปพร้อมกับการจากไปของเจ้าหน้าที่รัฐ แต่โครงการฯ ดังกล่าวไม่ได้ให้ความสนใจด้านนี้ ทั้งยังหวังเรื่องการทำลายสิ่งแวดล้อมมากกว่าการช่วยตนเองของชาวบ้าน ทั้งยังไม่ได้กล่าวถึง การดูแลรักษาดินมิให้ซำรุดเสียหายว่าใครจะเป็นผู้ดูแลต่อไป

ผู้แทนกรมฯ ที่เคยร่วมโครงการ ให้ความเห็นว่า ความคิดที่ว่าต้องพัฒนาดิน ส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่เป็นวิศวกร จึงคิดว่าลาวควรมีถนน น้ำประปา โรงเรียน สุข

ศาลา ฯลฯ วิศวกร โครงการเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบเร็ว เพียงเพื่อนำมาจัดทำโครงการพัฒนาลาวเท่านั้น โดยวิธีสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน อันถือเป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นคำตอบที่ได้รับจะแคบไม่ครอบคลุมและมีข้อมูลเฉพาะส่วนที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการทราบเท่านั้น ตรงจุดนี้แตกต่างกับแนวความคิดของเราในการทำงาน เพราะเราคงเลือกวิธีการวาดภาพ แทนการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ ซึ่งได้คำตอบกว้างกว่า การวาดภาพต้องแบ่งกลุ่มสมาชิกทั้งหมด แต่ละกลุ่มจะมีทั้งเด็ก ผู้หญิง ผู้ชาย ฤๅกัน เพราะฉะนั้นคำตอบจะต่างกัน เราอยากให้เราบอกความต้องการของเขามีอะไรบ้าง เขาจะทำอะไรให้กับตนเองและต้องการให้เราช่วยอะไร

การพัฒนาถ้าจะทำตามนโยบายภาครัฐอย่างเดียว โดยประชาชนไม่มีส่วนร่วม คงไม่สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หากแต่พยายามดึงให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน จนกระทั่งสิ้นสุดโครงการ จะทำให้เขารู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ ร่วมรับผิดชอบดูแล ซึ่งเป็นแนวความคิดที่กลับกัน สรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่สภาพแวดล้อม ในที่นี้หมายถึงตัวคนเป็นสำคัญ มีส่วนกระทบในการช่วยตนเองของคนในชุมชน

บทสรุป

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ได้แสดงให้เห็นถึงข้อสรุปว่า การพัฒนาไม่ว่าระดับใดก็ตาม เป็นกระบวนการดำเนินงาน การเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด การพัฒนาไม่สามารถที่จะดำเนินการในลักษณะสั่งการ หรือดำเนินการโดยนักพัฒนาแต่เพียงฝ่ายเดียว การพัฒนาจะเกิดขึ้นได้ เมื่อมีการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ แต่สำหรับ ในประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา แนวความคิดในการดำเนินงานพัฒนาประเทศส่วนใหญ่มักเกิดจากมุมมองของประเทศที่ให้ความช่วยเหลือหยิบยื่นให้ โดยคิดว่าน่าจะเหมาะสม และทำให้ประเทศพัฒนาขึ้น เป็นการพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในหลายสิ่งหลายอย่างที่กระทำลงไปทำให้วิธีการดำรงชีวิตประจำวันของพวกเขาเปลี่ยนแปลงไปเพราะผู้ทำหรือผู้ให้ไม่ได้คำนึงถึงสภาพแวดล้อม ภูมิปัญญาของชาวบ้าน วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ฯลฯ

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้เข้ามามีบทบาทในการบริหาร จัดการพัฒนาในลักษณะ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้” จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถลดผลกระทบทางสังคม เกิดกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต การปรับเปลี่ยนท่าทีของหน่วยงานภาครัฐ จากผู้มีบทบาทในการริเริ่มดำเนินการพัฒนาเองทุกอย่าง หันมาเป็นผู้กระตุ้น สนับสนุน ร่วมคิดร่วมทำ สร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยให้ประชาชนได้มีโอกาสพึ่งตนเอง แก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง ซึ่งมีได้เป็นการหมายความว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องไม่ต้องดูแลรับผิดชอบชุมชนอีกแล้ว แต่รัฐควรต้องแยกแยะให้ชัดเจน ว่าสิ่งใดเป็นหน้าที่ของรัฐอันพึงให้การสนับสนุน เอื้อเพื่อต่อสมาชิกในชุมชนอย่างทั่วถึงและเสมอภาคเท่าเทียมกัน

หากกล่าวในฐานะนักพัฒนาที่ปฏิบัติงานพัฒนาชนบท หากยังมีอีกหลายสิ่งที่จะวิเคราะห์หรือถูกใจ คิดถึงความแตกต่าง ความหมาย หรือเป้าหมายสุดท้าย เช่น Integrated Development , People Participation etc. ส่วนใหญ่ซึ่งไม่เคยตั้งข้อสงสัย เกี่ยวกับการพัฒนาที่แท้จริง คืออะไร จึงนับเป็นโอกาสดี ที่มีกร

แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทในรูปแบบต่างๆ ดังประเด็น Participation ออกเป็นส่วนต่างๆ คำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” เป็นคำที่กล่าวกันมาตั้งแต่ปี 2505 เพราะเป็นหลักการงานพัฒนาชุมชน เรื่อง กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งไม่เคยสงสัยเกี่ยวกับ “Participation” อาจเป็นเพราะเนื่อง จากมีความคิดเห็นว่าแล้วรู้ เข้าใจแล้ว ซึ่งคงจะต้องมีการนำเอาคำเหล่านั้นมาเปรียบเทียบวิเคราะห์กันให้ชัดเจน

เมื่อสังคมเชื่อกันว่า การพัฒนาด้านวัตถุ ด้านรูปแบบจะทำให้ชุมชน มีความทันสมัย เจริญก้าวหน้า ขณะที่พัฒนาชุมชนทำงานอีกด้าน ชี้นะให้ประชาชนคิดอีกอย่าง ทำให้ชาวพัฒนาชุมชนขาดความเชื่อมั่นตนเอง เพราะวิธีการทำงานของพัฒนาชุมชนสวนกระแส เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเดินได้ด้วยตัวของตัวเอง ได้มีสิทธิ์คิดตัดสินใจเอง หากชาวบ้านสามารถคิดเอง ตัดสินใจเอง เดินได้ด้วยตัวของเขาเองได้แล้ว นั่นคือ ความสำเร็จในการทำงานของพัฒนาชุมชน ปัจจุบันนี้สังคมได้เปลี่ยนไปแล้ว ซึ่งก็ยังคงความเชื่อมั่นที่จะคิดแบบดังกล่าวอยู่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา เทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่ามีผู้สนใจศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

กรรณิกา ชมดี (กรรณิกา ชมดี.2524 :16) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า สิ่งจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ ความต้องการที่จะได้รับรู้ในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น ส่วนผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพ การมีผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้นและการได้รู้เพิ่มขึ้นในการประกอบอาชีพ

สิริพร สงวนรัตน์ (สิริพร สงวนรัตน์.2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ในเขตเทศบาลแหลมฉบังที่มีกิจกรรมการพัฒนาของคณะกรรมการชุมชน โดยศึกษาจาก กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คนพบว่า ชาวบ้านในเขตเทศบาลตำบลแหลมฉบังได้ได้เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้งในกิจกรรมการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมืองการปกครองของคณะกรรมการชุมชน

เชียรชัย นูรพชนก (เชียรชัย นูรพชนก,2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึง การมีส่วนร่วมของชุมชน ในกิจกรรมสุขภาพของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมสูงสุดในด้านการวางแผนโครงการ การริเริ่มกำหนดโครงการ การปฏิบัติงานและการประเมินผลโครงการ ตามลำดับ

ประภาศรี พิทักษ์สินสุข (ประภาศรี พิทักษ์สินสุข.2532:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบท ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการออกเงินและสละแรงงานมากที่สุด รองลงมาคือ การเข้าร่วมประชุม สำหรับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ร่วมเป็นผู้นำ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม พบว่า ปัจจัยด้าน

สังคม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา การมีสถานภาพทางสังคม การเป็นหัวหน้าครัวเรือนและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นเวลานาน

สุจินต์ คาววิระกุล (สุจินต์ คาววิระกุล.2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัด ของจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ.2527 ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมสละแรงงาน และประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ร่วมในการแสดงความคิดเห็น สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมพบว่าปัจจัยทางด้านบุคคล ได้แก่ ตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน การรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อหมู่บ้านและการมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมหมู่บ้าน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ภูมิหลัง

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง

- ตำบลบางหักตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอ ตั้งอยู่ห่างอำเภอบางทอนประมาณ 9 กิโลเมตร

1.2 เนื้อที่

- พื้นที่ของตำบลบางหัก มีจำนวน 3,214 ไร่ หรือ ประมาณ 5.75 ตารางกิโลเมตร

1.3 ภูมิประเทศ

- เป็นที่ราบรุ่ม มีลำคลองไหลผ่านหลายสาย ซึ่งมีลักษณะเหมาะสมแก่การประมงและการเกษตร เช่น เลี้ยงปู เลี้ยงกุ้ง ปลูกข้าว

1.4 จำนวนหมู่บ้าน 4 หมู่

- จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต. เต็มทั้งหมู่บ้าน 4 หมู่ ได้แก่หมู่ที่ 1,2,3,4
- จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต. เต็มบางส่วน - หมู่ ได้แก่หมู่ที่ -

1.5 ท้องถิ่นอื่นในตำบล

- จำนวนเทศบาล - แห่ง
- จำนวนสุขาภิบาล - แห่ง

1.6 ประชากร

- ประชากรทั้งสิ้น 1,183 คน แยกเป็นชาย 569 คน หญิง 614 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย -คน/ตารางกิโลเมตร

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

- ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตรและปศุสัตว์ เช่น เลี้ยงปู เลี้ยงกุ้ง

หน่วยธุรกิจในเขต อบต.

- ธนาคาร - แห่ง
- โรงแรม - แห่ง
- ปั๊มน้ำมันและ - แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม - แห่ง
- โรงเรียน - แห่ง

3. สภาพทางสังคม

3.1 การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา - แห่ง
- โรงเรียนอาชีวศึกษา - แห่ง
- โรงเรียน / สถาบันชั้นสูง - แห่ง

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน / ห้องสมุดประชาชน 3 แห่ง

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด / สำนักสงฆ์ 1 แห่ง
- มัสยิด - แห่ง
- ศาลเจ้า - แห่ง
- โบสถ์ - แห่ง

3.3 สาธารณสุข

- โรงพยาบาลของรัฐขนาด - เดี่ยว - แห่ง
- สถานีอนามัยประจำตำบล / หมู่บ้าน 1 แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน - แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน - แห่ง
- อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจ 1 แห่ง
- สถานีดับเพลิง - แห่ง

4. การบริการพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

- มีถนนสายหลักที่ติดต่อกับอำเภอ คือ ถนนราดยางพานทอง - บ้านโพธิ์ ถนนราดยางในพื้นที่ หมู่ 1 ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร ส่วนใหญ่พื้นที่ถนนของตำบลบางหักเป็นถนนลูกรัง ระยะทางประมาณ 1,500 กิโลเมตร รวม 1 สาย

4.2 การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข - แห่ง
- สถานีโทรคมนาคมอื่นๆ - แห่ง ระบุ -

4.3 การไฟฟ้า

- ไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้านและมีไฟฟ้าทุกครัวเรือน

4.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

- คลอง 4 สาย 1.คลองชายคำ 2.คลองบางหัก 3.คลองบางข้าว 4.คลองใหม่
- ลำน้ำ,ลำห้วย - สาย
- บึง,หนองและอื่นๆ - แห่ง

4.5 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย - แห่ง
- บ่อน้ำตื้น 2 แห่ง
- บ่อโยก 5 แห่ง
- อื่นๆ(ระบุ) - แห่ง

5. ข้อมูลอื่นๆ

5.1 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

- ทุ่ง,บึง

5.2 มวลชนจัดตั้ง

- ลูกเสือชาวบ้าน - รุ่น - คน
- ไทยอาสาป้องกันชาติ - รุ่น - คน
- กองทุนเพื่อความมั่นคงของชาติ - รุ่น - คน
- อื่นๆ (ระบุ) - รุ่น - คน

6. ศักยภาพในตำบล

6.1 ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

(1) จำนวนบุคลากร

จำนวน 5 คน

ตำแหน่งในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน

ตำแหน่งในส่วนการคลัง 2 คน

ตำแหน่งในส่วนโยธา 1 คน

ตำแหน่งในส่วนสาธารณสุข - คน

(2) ระดับการศึกษาของบุคลากร

ประถมศึกษา - คน

มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา 5 คน

ปริญญาตรี 3 คน

สูงกว่าปริญญาตรี - คน

(3) รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประจำปีงบประมาณ 2544 1,995,591.28 บาท แยกเป็น

รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง 26,751.68 บาท

รายได้ที่ส่วนราชการต่าง ๆ จัดเก็บให้ 900,139.60 บาท

เงินอุดหนุนจากรัฐบาล 1,068,700.00 บาท

6.2 ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

(1) การรวมกลุ่มของประชาชน

อำนวยการกลุ่มทุกประเภท 1 กลุ่ม

(2) แยกประเภทกลุ่ม

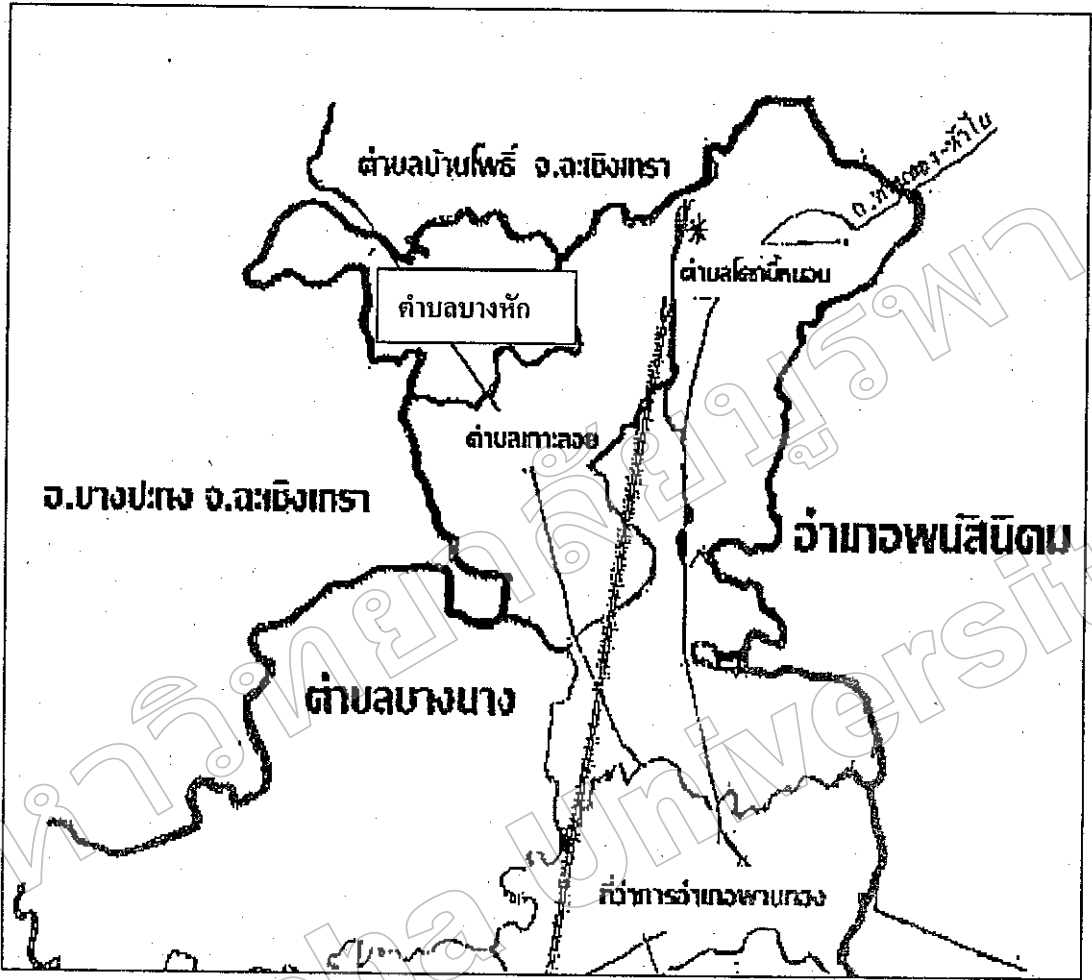
- กลุ่มอาชีพ - กลุ่ม

- กลุ่มออมทรัพย์ 1 กลุ่ม

- กลุ่มอื่นๆ - กลุ่ม

(3) จุดเด่นของพื้นที่

- เป็นที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงปศุสัตว์

แผนที่ : องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก

บทที่ 2
ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ทั้งหมด 120 คน

ขอบเขตของตัวแปรในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ดังนี้
 - 2.1 ด้านการวางแผน
 - 2.2 ด้านการดำเนินการ
 - 2.3 ด้านการร่วมมือปฏิบัติ
 - 2.4 ด้านการติดตามและรายงานผล

กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพ
4. ระดับการศึกษา
5. อาชีพหลัก
6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตัวแปรตาม

- การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน
1. ด้านการวางแผน
 2. ด้านการดำเนินการ
 3. ด้านการร่วมมือปฏิบัติ
 4. ด้านการติดตามและรายงานผล

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ดังนี้
 - ด้านการวางแผน
 - ด้านการดำเนินงาน
 - ด้านการร่วมมือปฏิบัติ
 - ด้านการติดตามและรายงานผล
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ดังนี้
 - ด้านการวางแผน
 - ด้านการดำเนินงาน
 - ด้านการร่วมมือปฏิบัติ
 - ด้านการติดตามและรายงานผล
2. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ
2. ชุมชน หมายถึง คนหรือกลุ่มคน ที่มีที่อยู่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
3. การพัฒนาชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์และทำให้ท้องถิ่นเจริญก้าวหน้า
4. ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดที่บุคคลหนึ่งได้รับ
5. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน หมายถึง ช่วงเวลาที่บุคคลหนึ่ง อาศัยอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี แม้จะไม่ได้มีชื่ออยู่ตามทะเบียนราษฎร์ก็ตาม
6. การวางแผน หมายถึง การที่คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาของชุมชน เช่น แผนกิจกรรม แผนพัฒนาชุมชน เป็นต้น
7. การดำเนินการ หมายถึง การที่คนในชุมชนมีส่วนช่วยเหลือในการนำเอาแผนต่างๆที่ได้วางแผนไว้นั้นให้สำเร็จลุล่วง
8. การร่วมมือปฏิบัติ หมายถึง การที่คนในชุมชน เข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆที่ได้วางแผนและดำเนินการมาร่วมมือปฏิบัติ
9. การติดตามและรายงานผล หมายถึง การที่คนในชุมชนร่วมนำเอาผลการปฏิบัติงานมารายงานต่อคนในชุมชนเองหรือทางองค์การบริหารส่วนตำบลฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีการรวบรวมข้อมูลนำมาใช้วิเคราะห์มาจาก 2 แหล่ง คือ รวบรวมจากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ และใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน โดยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นี้ แบ่งระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับและให้คะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

น้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
มาก	เท่ากับ	4 คะแนน
มากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปหรือข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ของตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การตัดสินใจและพิจารณาค่าเฉลี่ย เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูลผู้วิจัยจึง ได้ถือเกณฑ์พิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้คือ

คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยหลังจากรวบรวมแล้วนำแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วจึงนำมาประมวลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้บางส่วนของโปรแกรม SPSS (Statistical Package for The Social Science) นำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ตามค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ของคำตอบนั้น} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมดในข้อนั้น}}$$

2. สถิติพื้นฐาน คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

N

X = ค่าเฉลี่ยร้อยละ

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 3

ลักษณะข้อมูล

ในการวิจัยเก็บข้อมูลเรื่องการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ของตำบลบางหัก อำเภอบางทอง จังหวัดชลบุรีครั้งนี้ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก จำนวนทั้งสิ้น 120 คน ซึ่งเมื่อเก็บแบบสอบถามที่ได้แจกไป พบว่าได้รับแบบสอบถามคืน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่เก็บข้อมูล ได้ดังกล่าวมาทำการประมวลผลข้อมูลออกมาเป็นรูปตาราง ซึ่งจะแสดงจำนวนค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และประมวลบรรยายลักษณะข้อมูล โดยผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลประกอบการอธิบาย ดังนี้

ตอนที่ 1 การแสดงผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอบางทอง จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 การแสดงผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการร่วมมือปฏิบัติและด้านการติดตามและรายงานผล โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลักและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยเสนอเป็นตารางแสดงผลการศึกษาประกอบการอธิบาย

ผลการศึกษาข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของสมาชิก

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	57	47.50
หญิง	63	52.50
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การศึกษาในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอบางทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.50 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.50

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 40 ปี	48	40.00
มากกว่า 40 ปี	72	60.00
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การศึกษาในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คนพบว่าส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	41	34.20
สมรส หม้าย หย่าร้าง	79	65.80
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การศึกษาในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน พบว่าสถานภาพสมรส หม้าย และหย่าร้าง มีจำนวนมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 65.80 ส่วนผู้ที่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 34.20

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	41	34.20
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	79	65.80
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า การศึกษาในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน พบว่า ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 65.80 ส่วนระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 34.20

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามอาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง	87	72.50
ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	33	27.50
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า การศึกษาในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน พบว่าอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่งนั้นประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง มากกว่า ประกอบอาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 72.50 ส่วน ผู้ที่ประกอบอาชีพหลักข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 27.50

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	18	15.00
มากกว่า 5 ปี	102	85.00
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า การศึกษาในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน พบว่า ส่วนมากจะอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีมานานกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 85 และมีผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 15

ตอนที่ 2 การแสดงผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการร่วมมือปฏิบัติและด้านการติดตามและรายงานผล โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลักและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยเสนอเป็นตารางแสดงผลการศึกษาประกอบการอธิบาย

ตารางที่ 7 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและอันดับที่ของการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนทั้ง 4 ด้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน	N = 120	
	ค่าเฉลี่ย	อันดับที่
1.ด้านการวางแผน	2.87	2
2.ด้านการดำเนินการ	2.52	4
3.ด้านการร่วมมือปฏิบัติ	3.93	1
4.ด้านการติดตามและรายงานผล	2.72	3
รวม	3.01	

จากตารางที่ 7 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลางคือ 3.01 โดยการมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.93 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.87 ต่อมาคือการมีส่วนร่วมด้านการติดตามและรายงานผล มีค่าเฉลี่ย 2.72 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 2.52

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรกลุ่มตัวอย่างกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนทั้ง 4 ด้าน

กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ด้านการวางแผน											
ทำนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	15	12.5	92	76.7	13	10.8	-	-	3.02
ทำนร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้อบค.ทราบ	1	0.8	2	16.7	87	72.5	12	10	-	-	3.08
ทำนร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	31	25.8	41	34.2	47	39.2	1	0.8	2.85
ทำนร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	2	1.7	23	19.2	43	35.8	50	41.7	2	1.7	2.78
ทำนร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	1	0.8	17	14.2	55	45.8	45	37.5	2	1.7	2.75
ทำนร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาฯ	3	2.5	44	36.7	59	49.2	13	10.8	1	0.8	3.29

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
7	ทำนร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	1	0.8	31	25.8	52	43.3	35	29.2	1	0.8	2.97
8	ทำนร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	6	5	48	40	61	50.8	5	4.2	2.46
9	ทำนร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	1	0.8	12	10	54	45	51	42.5	2	1.7	2.66
10	ทำนร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการหรือไม่	-	-	17	14.2	68	56.7	26	21.7	9	7.5	2.78
ด้านการดำเนินการ												
1	ทำนร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	10	8.3	51	42.5	54	45	5	4.2	2.55
2	ทำนร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการ	1	0.8	23	19.2	43	35.8	49	40.8	4	3.3	2.73
3	ทำนร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้ง	1	0.8	22	18.3	45	37.5	42	35.1	10	8.3	2.68
4	ทำนร่วมจัดงบประมาณร่วมกับคณะกรรมการ	2	1.7	10	8.3	46	38.3	53	44.2	9	7.5	2.53
5	ทำนร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	2	1.7	14	11.7	46	38.3	48	40	10	8.3	2.58
6	ทำนร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	0.8	15	12.5	52	43.3	42	35	10	8.3	2.63
7	ทำนเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	11	9.2	46	38.3	58	48.3	5	4.2	2.53
8	ทำนร่วมติดต่อของงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	12	10	43	35.8	52	43.3	13	10.8	2.45
9	ทำนร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	1	0.8	11	9.2	37	30.8	53	44.2	18	15	2.37
10	ทำนร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	1	0.8	9	7.5	28	23.3	45	37.5	37	30.8	2.10
ด้านการร่วมมือปฏิบัติ												
1	ทำนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	0.8	25	20.8	84	70	8	6.7	2	1.7	3.13
2	ทำนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	4	3.3	62	51.7	54	45	-	-	-	-	3.58
3	ทำนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	11	9.2	71	59.2	38	31.7	-	-	-	-	3.78
4	ทำนให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	16	13.3	65	54.2	33	27.5	6	5	-	-	3.76
5	ทำนร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	16	13.3	56	46.7	44	36.7	4	3.3	-	-	3.70
6	ทำนร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	12	10	59	49.2	47	39.2	2	1.7	-	-	3.68
7	ทำนร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ทำการอบต.	18	15	48	40	45	37.5	9	7.5	-	-	3.63
8	ทำนร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	17	14.2	62	51.7	38	31.7	3	2.5	2.78
9	ทำนแจ้งให้อบต.ทราบทันทีเมื่อทำนได้รับความเดือดร้อน	2	1.7	27	22.5	60	50	29	24.2	2	1.7	2.98
10	ทำนร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น	-	-	18	15	78	65	19	15.8	5	4.2	2.91

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
	ด้านการติดตามและรายงานผล											
1	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	15	12.5	69	57.5	32	26.7	4	3.3	2.79
2	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	1	0.8	17	14.2	64	53.3	33	27.5	5	4.2	2.80
3	ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	1	0.8	21	17.5	65	54.2	29	24.2	4	3.3	2.88
4	ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	0.8	23	19.2	56	46.7	36	30	4	3.3	2.84
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	1	0.8	15	12.5	51	42.5	44	36.7	9	7.5	2.63
6	ท่านร่วมรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ	1	0.8	15	12.5	53	44.2	43	35.8	8	6.7	2.65
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	18	15	61	50.8	34	28.3	7	5.8	2.75
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	11	9.2	62	51.7	41	34.2	6	5	2.65
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	13	10.8	58	48.3	41	34.2	8	6.7	2.63
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	1	0.8	10	8.3	57	47.5	43	35.8	9	7.5	2.59

จากตารางที่ 8 พบว่าการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผนของกลุ่มตัวอย่างของประชากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 2.87 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการออกเสียง หรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.29 รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.08 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.02 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.46

การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 2.52 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.73 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.68 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 2.63 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.10

การมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดคือ 3.93 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มี

ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.78 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ย 3.76 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 2.78

การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและรายงานผลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 2.72 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.88 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.84 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.80 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 2.59

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน	ชาย		หญิง	
	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)
1.ด้านการวางแผน	57	2.89	63	2.84
2.ด้านการดำเนินการ	57	2.59	63	2.45
3.ด้านการร่วมมือปฏิบัติ	57	3.51	63	3.28
4.ด้านการติดตามและรายงานผล	57	2.80	63	2.65
รวม		2.95		2.81

จากตารางที่ 9 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ซึ่งจำแนกตามเพศนั้น พบว่าค่าเฉลี่ยของเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยรวมน้อยกว่าเพศชายนั่นคือ เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยรวม 2.81 และเพศชายมีค่าเฉลี่ยรวม 2.95 ซึ่งในที่นี้พอที่จะจำแนกค่าเฉลี่ยของเพศชายและเพศหญิงเป็นด้านๆ ได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน เพศชายจะมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง นั่นคือเพศชาย มีค่าเฉลี่ย 2.89 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง และเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 2.84 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ เพศชายจะมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง นั่นคือเพศชายมีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 2.45 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมในระดับน้อย

การมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติ เพศชายจะมีส่วนร่วมสูงกว่าเพศหญิง นั่นคือเพศชายมีค่าเฉลี่ย 3.51 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมในระดับมาก และเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.28 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและรายงานผล เพศชายจะมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง นั่นคือเพศชายมีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 2.65 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามเพศชาย

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ด้านการวางแผน												
1	ท่านร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	11	19.3	41	71.9	5	8.8	-	-	3.11
2	ท่านร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้อบต.ทราบ	1	1.8	11	19.3	39	68.4	6	10.5	-	-	3.12
3	ท่านร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	10	17.5	25	43.9	21	36.9	1	1.8	2.77
4	ท่านร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	2	3.5	7	12.3	23	40.4	23	40.4	2	3.5	2.72
5	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	1	1.8	10	17.5	21	36.8	24	42.1	1	1.8	2.75
6	ท่านร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น	3	5.3	28	49.1	18	31.6	8	14	-	-	3.46
7	ท่านร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	1	1.8	15	26.3	19	33.3	21	36.9	1	1.8	2.89
8	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	4	7	25	43.9	25	43.9	3	5.3	2.53
9	ท่านร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	-	-	8	14	26	45.6	22	38.6	1	1.8	2.72
10	ท่านร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการหรือไม่	-	-	12	21.1	28	49.1	12	21.1	5	8.8	2.8
ด้านการดำเนินการ												
1	ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	8	14	20	35.1	27	47.4	2	3.5	2.60
2	ท่านร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	1	1.8	14	24.6	20	35.1	22	38.6	-	-	2.89
3	ท่านร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	1	1.8	12	21.1	22	38.6	20	35.1	2	3.5	2.80

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
4	ทำนร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	2	3.5	4	7	18	31.6	29	50.9	4	7	2.49
5	ทำนร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	2	3.5	7	12.3	21	36.8	24	42.1	3	5.3	2.67
6	ทำนร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1.8	7	12.3	26	45.6	20	35.1	3	5.3	2.7
7	ทำนเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	6	10.3	20	35.1	29	50.9	2	3.5	2.53
8	ทำนร่วมติดต่อของบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	5	8.8	22	38.6	25	43.9	5	8.8	2.47
9	ทำนร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	1	1.8	7	12.3	17	29.8	27	47.4	5	8.8	2.51
10	ทำนร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	1	1.8	5	8.8	14	24.6	22	38.6	15	26.3	2.21
ด้านการร่วมมือปฏิบัติ												
1	ทำนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1.8	16	28.1	35	61.4	4	7	1	1.8	3.21
2	ทำนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	3	5.3	39	68.4	15	26.3	-	-	-	-	3.79
3	ทำนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	7	12.3	39	68.4	11	19.3	-	-	-	-	3.93
4	ทำนให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	14	24.6	26	45.6	16	28.1	1	1.8	-	-	3.93
5	ทำนร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	9	15.8	31	54.4	16	28.1	1	1.8	-	-	3.84
6	ทำนร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	10	17.5	30	52.6	16	28.1	1	1.8	-	-	3.86
7	ทำนร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจกรรมที่ที่ทำการอบต.	12	21.1	23	40.4	17	29.8	5	8.8	-	-	3.74
8	ทำนร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	9	15.8	24	42.1	22	38.6	2	3.5	2.70
9	ทำนแจ้งให้อบต.ทราบทันทีเมื่อทำนได้รับความเดือดร้อน	2	3.5	18	31.6	27	47.4	9	15.8	1	1.8	3.19
10	ทำนร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	11	19.3	34	59.7	10	17.5	2	3.5	2.95
ด้านการติดตามและรายงานผล												
1	ทำนร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	9	15.8	32	56.1	15	26.3	1	1.8	2.86
2	ทำนร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	1	1.8	8	14	32	56.1	14	24.6	2	3.5	2.86
3	ทำนร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	1	1.8	8	14	34	59.7	12	21.1	2	3.5	2.89
4	ทำนร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1.8	10	17.5	26	45.6	18	31.6	2	3.5	2.82

ช	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	1	1.8	11	19.3	21	36.9	20	35.1	4	7	2.74
6	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการ	1	1.8	9	15.8	26	45.6	17	29.8	4	7	2.75
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	12	21.1	28	49.1	14	24.6	3	5.3	2.86
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรม ต่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	6	10.5	34	59.7	16	28.1	1	1.8	2.8
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม ให้ผู้อื่นทราบ	-	-	9	15.8	29	50.9	17	29.8	2	3.5	2.8
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	1	1.8	5	8.8	28	49.1	17	29.8	6	10.5	2.61

จากตารางที่ 10 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผนของเพศชาย พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.89 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมสังเกตว่าแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี แก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการหรือไม่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.46 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้ออบต.ทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.12 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.11 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงานคือ 2.53

การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการของเพศชายพบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือ 2.59 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.89 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.80 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.67 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.21

การมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติของเพศชายพบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากคือ 3.51 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.และการมีส่วนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากันคือ 3.93 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต. มีค่าเฉลี่ย 2.86 และการมีส่วนร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.84 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 2.70

การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและรายงานผลของเพศชายพบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.80 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด มีค่าเฉลี่ย คือ 2.89 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมติดตามผลการทำงานของอบต. การมีส่วนร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชนและการมีส่วนร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ มีค่าเฉลี่ย 2.86 และการมีส่วนร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น

มีค่าเฉลี่ย คือ 2.82 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมรายงานผลการทำงานของอบต. มีค่าเฉลี่ย คือ 2.75

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามเพศหญิง

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
	ด้านการวางแผน											
1	ทำนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	4	6.4	51	81	8	12.7	-	-	2.94
2	ทำนร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้ อบต.ทราบ	-	-	9	14.3	48	76.2	6	9.5	-	-	3.05
3	ทำนร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	21	33.3	16	25.4	26	41.3	-	-	2.92
4	ทำนร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	16	25.4	20	31.7	27	42.9	-	-	2.83
5	ทำนร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	-	-	7	11.1	34	54	21	33.3	1	1.6	2.75
6	ทำนร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น	-	-	16	25.4	41	65.1	5	7.9	1	1.6	3.14
7	ทำนร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	16	25.4	33	52.4	14	22.2	-	-	3.03
8	ทำนร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	2	3.2	23	36.5	36	57.2	2	3.2	2.40
9	ทำนร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	1	1.6	4	6.4	28	44.4	29	46	1	1.6	2.60
10	ทำนร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการหรือไม่	-	-	5	7.9	40	63.5	14	22.2	4	6.4	2.7
	ด้านการดำเนินการ											
1	ทำนร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	2	3.2	31	49.2	27	42.9	3	4.8	2.51
2	ทำนร่วมเสนอข้อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	-	-	9	14.3	23	36.5	27	42.9	4	6.4	2.59
3	ทำนร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	-	-	10	15.9	23	36.5	22	34.9	8	12.7	2.56
4	ทำนร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	6	9.5	28	44.4	24	38.1	5	7.9	2.56
5	ทำนร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	-	-	7	11.1	25	39.7	24	38.1	7	11.1	2.51
6	ทำนร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	8	12.7	26	41.3	22	34.9	7	11.1	2.56
7	ทำนเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	5	7.9	26	41.3	29	46	3	4.8	2.52
8	ทำนร่วมคิดต่อของงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	7	11.1	21	33.3	27	42.9	8	12.7	2.43

ร อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
9	ท่านร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	-	-	4	6.4	20	31.8	26	41.3	13	20.6	2.24
10	ท่านร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	-	-	4	6.4	14	22.2	23	36.5	22	34.9	2.00
	ด้านการร่วมมือปฏิบัติ											
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	9	14.3	49	77.8	4	6.4	1	1.6	3.05
2	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	1	1.6	23	36.5	39	61.9	-	-	-	-	3.4
3.	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	4	6.4	32	50.8	27	42.9	-	-	-	-	3.63
4	ท่านให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	2	3.2	39	61.9	17	27	5	7.9	-	-	3.60
5	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	7	11.1	25	39.7	28	44.4	3	4.8	-	-	3.6
6	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	2	3.2	29	46	31	49.2	1	1.6	-	-	3.51
7	ท่านร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ที่ทำการอบต.	6	9.5	25	39.7	28	44.4	4	6.4	-	-	3.52
8	ท่านร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	8	12.7	38	60.3	16	25.4	1	1.6	2.84
9	ท่านแจ้งให้อบต.ทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน	-	-	9	14.3	33	52.4	20	31.7	1	1.6	2.79
10	ท่านร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	7	11.1	44	69.8	9	14.3	3	4.8	2.87
	ด้านการติดตามและรายงานผล											
1	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	6	9.5	37	58.7	17	27	3	4.8	2.73
2	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	-	-	9	14.3	32	50.8	19	30.2	3	4.8	2.75
3	ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	-	-	13	20.6	31	49.2	17	27	2	3.2	2.87
4	ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	13	20.6	30	47.6	18	28.6	2	3.2	2.86
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	-	-	4	6.4	30	47.6	24	38	5	7.9	2.52
6	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	-	-	6	9.5	27	42.9	26	41.3	4	6.4	2.6
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	6	9.5	33	52.4	20	31.8	4	6.4	2.65
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	5	7.9	28	44.4	25	39.7	5	7.9	2.52
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	4	6.4	29	46	24	38.1	6	9.5	2.49

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	-	-	5	7.9	29	46	26	41.3	3	4.8	2.57

จากตารางที่ 11 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผนของเพศหญิงพบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.84 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.14 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.05 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.03 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.40

การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการของเพศหญิงพบว่า มีส่วนร่วมในระดับน้อยคือ มีค่าเฉลี่ย 2.45 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.59 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน และการมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.56 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.52 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.00

การมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติของเพศหญิงพบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 3.28 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.63 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ย 3.60 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.57 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการแจ้งให้อบต.ทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน มีค่าเฉลี่ย 2.79

การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและรายงานผลของเพศหญิงพบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.65 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.87 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.86 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.75 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ มีค่าเฉลี่ย 2.49

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน	อายุต่ำกว่า 40 ปี		อายุสูงกว่า 40 ปี	
	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)
1.ด้านการวางแผน	48	2.80	72	2.91
2.ด้านการดำเนินการ	48	2.46	72	2.56
3.ด้านการร่วมมือปฏิบัติ	48	3.44	72	3.36
4.ด้านการติดตามและรายงานผล	48	2.69	72	2.75
รวม		2.85		2.90

จากตารางที่ 12 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งจำแนกตามอายุนั้น พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับอายุต่ำกว่า 40 ปีและระดับอายุสูงกว่า 40 ปี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยระดับอายุต่ำกว่า 40 ปีมีค่าเฉลี่ยรวมน้อยกว่าระดับอายุสูงกว่า 40 ปี นั่นคือ ระดับอายุต่ำกว่า 40 ปีมีค่าเฉลี่ยรวม 2.85 และระดับอายุสูงกว่า 40 ปีมีค่าเฉลี่ยรวม 2.90 ซึ่งในที่นี้พอที่จะจำแนกค่าเฉลี่ยของระดับอายุต่ำกว่า 40 ปี และระดับอายุสูงกว่า 40 ปี เป็นด้านๆ ได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน ระดับอายุต่ำกว่า 40 ปีจะมีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับอายุสูงกว่า 40 ปี นั่นคือระดับอายุต่ำกว่า 40 ปีมีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง และระดับอายุสูงกว่า 40 ปี มีค่าเฉลี่ย 2.91 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ ระดับอายุต่ำกว่า 40 ปีจะมีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับอายุสูงกว่า 40 ปี นั่นคือระดับอายุต่ำกว่า 40 ปีมีค่าเฉลี่ย 2.46 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมน้อย และระดับอายุสูงกว่า 40 ปี มีค่าเฉลี่ย 2.56 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกันการมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติ ระดับอายุต่ำกว่า 40 ปีจะมีส่วนร่วมสูงกว่าระดับอายุสูงกว่า 40 ปี นั่นคือระดับอายุต่ำกว่า 40 ปีมีค่าเฉลี่ย 3.44 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง และระดับอายุสูงกว่า 40 ปี มีค่าเฉลี่ย 3.36 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและรายงานผล ระดับอายุต่ำกว่า 40 ปีจะมีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับอายุสูงกว่า 40 ปี นั่นคือระดับอายุต่ำกว่า 40 ปีมีค่าเฉลี่ย 2.69 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง และระดับอายุสูงกว่า 40 ปี มีค่าเฉลี่ย 2.75 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ 13 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
	ด้านการวางแผน											
1	ทำนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	3	6.3	38	79.2	7	14.6	-	-	2.92
2	ทำนร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้ อบต.ทราบ	-	-	6	12.5	37	77.1	5	10.4	-	-	2.81
3	ทำนร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหในชุมชน	-	-	11	22.9	17	35.4	20	41.7	-	-	2.81
4	ทำนร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหในชุมชน	1	2.1	8	16.7	15	31.3	24	50	-	-	2.81
5	ทำนร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	-	-	7	14.6	21	43.8	19	39.6	1	2.1	2.71
6	ทำนร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น	-	-	17	35.4	22	45.8	9	18.8	-	-	3.17
7	ทำนร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	11	22.9	23	47.9	14	29.2	-	-	2.94
8	ทำนร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	2	4.2	15	31.3	29	60.4	2	4.2	2.35
9	ทำนร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	1	2.1	4	8.3	19	39.6	23	47.9	1	2.1	2.60
10	ทำนร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหได้ตรงตามความต้องการหรือไม่	-	-	5	10.4	26	54.2	15	31.3	2	4.2	2.71
	ด้านการดำเนินการ											
1	ทำนร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	4	8.3	16	33.3	27	56.3	1	2.1	2.48
2	ทำนร่วมเสนอข้อมูลคนเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	-	-	10	20.8	15	31.3	23	47.9	-	-	2.73
3	ทำนร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้ง	1	2.1	9	18.8	15	31.3	21	43.8	2	4.2	2.71
4	ทำนร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	1	2.1	2	4.2	15	31.3	29	60.4	1	2.1	2.44
5	ทำนร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	-	-	5	10.4	18	37.5	22	45.8	3	6.3	2.52
6	ทำนร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	7	14.6	16	33.3	23	47.9	2	4.2	2.58
7	ทำนร่วมเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	4	8.3	12	25	31	64.6	1	2.1	2.40
8	ทำนร่วมติดต่อของบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	3	6.3	18	37.5	24	50	3	6.3	2.44
9	ทำนร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	-	-	4	8.3	11	22.9	29	60.4	4	8.3	2.31
10	ทำนร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	-	-	4	8.3	7	14.6	20	41.7	17	35.4	1.96

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
	ด้านการร่วมมือปฏิบัติ											
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	12	25	32	66.7	4	8.3	-	-	3.17
2	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	2	4.2	30	62.5	16	33.3	-	-	-	-	3.71
3	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	7	14.6	29	60.4	12	25	-	-	-	-	3.90
4	ท่านให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	7	14.6	30	62.5	11	22.9	-	-	-	-	3.92
5	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	4	8.3	26	54.2	17	35.4	1	2.1	-	-	3.69
6	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	4	8.3	27	56.3	16	33.3	1	2.1	-	-	3.71
7	ท่านร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ทำการอบต.	9	18.8	20	41.7	16	33.3	3	6.3	-	-	3.73
8	ท่านร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	8	16.7	22	45.8	17	35.4	1	2.1	2.77
9	ท่านแจ้งให้อบต.ทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน	1	2.1	8	16.7	26	54.2	12	25	1	2.1	2.92
10	ท่านร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	6	12.5	26	54.2	14	29.2	2	4.2	2.88
	ด้านการติดตามและรายงานผล											
1	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	6	12.5	26	54.2	14	29.2	2	4.2	2.75
2	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	-	-	6	12.5	26	54.2	13	27.1	3	6.3	2.73
3	ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	-	-	7	14.6	28	58.3	11	22.9	2	4.2	2.83
4	ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	7	14.6	21	43.8	19	39.6	1	2.1	2.71
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	-	-	5	10.4	23	47.9	18	37.5	2	4.2	2.65
6	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	-	-	7	14.6	20	41.7	19	39.6	2	4.2	2.67
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	5	10.4	26	54.2	15	31.3	2	4.2	2.71
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	4	8.3	25	52.1	15	31.3	4	8.3	2.6
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	4	8.3	25	52.1	16	33.3	3	6.3	2.63
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	-	-	5	10.4	22	45.8	18	37.5	3	6.3	2.60

จากตารางที่ 13 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผนของกลุ่มตัวอย่างระดับอายุต่ำกว่า 40 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.80 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.17 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.02 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.94 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.35

การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการของระดับอายุต่ำกว่า 40 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับน้อยคือ มีค่าเฉลี่ย 2.46 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.73 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.71 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนผู้อื่น เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.58 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 1.96

การมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติของระดับอายุต่ำกว่า 40 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ย 3.44 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.92 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.90 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.73 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.88

การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและรายงานผลของระดับอายุต่ำกว่า 40 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.69 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.83 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 2.75 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.73 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ และการมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 2.60

การมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติของระดับอายุต่ำกว่า 40 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.44 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.92 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.90 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.73 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.88

การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและรายงานผลของระดับอายุต่ำกว่า 40 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.69 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.83 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 2.75 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.73 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 2.60

ตารางที่ 14 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสูงกว่า 40 ปี

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
1	ด้านกรวางแผน											
1	ทำนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	12	16.7	54	75	6	8.3	-	-	3.08
2	ทำนร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้อบค.ทราบ	1	1.4	14	19.4	50	69.5	7	9.7	-	-	3.12
3	ทำนร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	20	27.8	24	33.3	27	37.5	1	1.4	2.88
4	ทำนร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	1	1.4	15	20.8	28	38.9	26	36.1	2	2.8	2.82
5	ทำนร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	1	1.4	10	13.9	34	47.2	26	36.1	1	1.4	2.78
6	ทำนร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น	3	4.2	27	37.5	37	51.4	4	5.6	1	1.4	3.37
7	ทำนร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	1	1.4	20	27.8	29	40.3	21	29.2	1	1.4	2.99
8	ทำนร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	4	5.6	33	45.8	32	44.4	3	4.2	2.53
9	ทำนร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	-	-	8	11.1	35	48.6	28	38.9	1	1.4	2.69

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
10	ท่านร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการหรือไม่	-	-	12	16.7	42	58.3	11	15.3	7	9.7	2.82
ด้านการดำเนินการ												
1	ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	6	8.3	35	48.6	27	37.5	4	5.6	2.60
2	ท่านร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	1	1.4	13	18.1	28	38.9	26	36.1	4	5.6	2.74
3	ท่านร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้ง	-	-	13	18.1	30	41.7	21	29.2	8	11.1	2.67
4	ท่านร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	1	1.4	8	11.1	31	43.1	24	33.3	8	11.1	2.58
5	ท่านร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	2	2.8	9	12.5	28	38.9	26	36.1	7	9.7	2.63
6	ท่านร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1.4	8	11.1	36	50	19	26.4	8	11.1	2.65
7	ท่านเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	7	9.7	34	47.2	27	37.5	4	5.6	2.61
8	ท่านร่วมติดต่อของงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	9	12.5	25	34.7	28	38.9	10	13.9	2.46
9	ท่านร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	1	1.4	7	9.7	26	36.1	24	33.3	14	19.5	2.40
10	ท่านร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	1	1.4	5	6.9	21	29.2	25	34.7	20	27.8	2.19
ด้านการร่วมมือปฏิบัติ												
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1.4	13	18.1	52	72.2	4	5.6	2	2.8	3.10
2	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	2	2.8	32	44.4	38	52.8	-	-	-	-	3.50
3	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	4	5.6	42	58.3	26	36.1	-	-	-	-	3.69
4	ท่านให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	9	12.5	35	48.6	22	30.6	6	8.3	-	-	3.65
5	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	12	16.7	30	41.7	27	37.5	3	4.2	-	-	3.71
6	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	8	11.1	32	44.4	31	43.1	1	1.4	-	-	3.65
7	ท่านร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจการที่ทำการอบต.	9	12.5	28	38.9	29	40.3	6	8.3	-	-	3.56
8	ท่านร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	9	12.5	40	55.6	21	29.2	2	2.8	2.78
9	ท่านแจ้งให้ออบต.ทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน	1	1.4	19	26.4	34	47.2	17	23.6	1	1.4	3.03
10	ท่านร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	12	16.7	44	61.1	15	20.8	1	1.4	2.93

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
1	ด้านการติดตามและรายงานผล ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	9	12.5	43	59.7	18	25	2	2.8	2.82
2	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	1	1.4	11	15.3	38	52.8	20	27.8	2	2.8	2.85
3	ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	1	1.4	14	16.4	37	51.4	18	25	2	2.8	2.92
4	ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1.4	16	22.2	35	48.6	17	23.6	3	4.2	2.93
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	1	1.4	10	13.9	28	38.9	26	36.1	7	9.7	2.61
6	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	1	1.4	8	11.1	33	45.8	24	33.3	6	8.3	2.64
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	13	18.1	35	48.6	19	26.4	5	6.9	2.78
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	7	9.7	37	51.4	26	36.1	2	2.8	2.68
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	9	12.5	33	45.8	25	34.7	5	6.9	2.64
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	1	1.4	5	7	35	48.6	25	34.7	6	8.3	2.58

จากตารางที่ 14 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผนของระดับอายุสูงกว่า 40 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.91 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมออกเสียง หรือสนับสนุน แผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.37 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอ พานทอง จังหวัดชลบุรีทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.12 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.08 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.53

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการดำเนินการของระดับอายุสูงกว่า 40 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.56 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.74 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.67 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอ พานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.65 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.19

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการร่วมมือปฏิบัติของระดับอายุสูงกว่า 40 ปี พบว่ามีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.36 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.71 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.69 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอและการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ทำการ องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.65 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.93

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการติดตาม และรายงานผลของระดับอายุสูงกว่า 40 ปี พบว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.75 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.93 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.92 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.85 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 2.58

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามสถานภาพ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน	โสด		สมรส หมาย หย่าร้าง	
	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)
1.ด้านการวางแผน	40	2.79	80	2.91
2.ด้านการดำเนินการ	40	2.40	80	2.58
3.ด้านการร่วมมือปฏิบัติ	40	3.43	80	3.38
4.ด้านการติดตามและรายงานผล	40	2.63	80	2.78
รวม		4.86		2.92

จากตารางที่ 15 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งจำแนกตามสถานภาพนั้น พบว่าค่าเฉลี่ยของสถานภาพโสด มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสถานภาพสมรส หมาย และหย่าร้าง ซึ่งค่าเฉลี่ยรวมของ

สถานภาพโสด อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนค่าเฉลี่ยรวมของสถานภาพสมรส หม้าย หย่าร้าง อยู่ในระดับปานกลาง โดยค่าเฉลี่ยของสถานภาพโสด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.86 และค่าเฉลี่ยรวมของสถานภาพสมรส หม้าย หย่าร้าง มีค่าเฉลี่ย 2.92 ซึ่งในที่นี้พอที่จะจำแนกค่าเฉลี่ยของสถานภาพโสดและสถานภาพสมรส หม้าย หย่าร้าง ออกเป็นด้านๆ ได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผน สถานภาพโสดจะมีส่วนร่วมน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง นั่นคือสถานภาพโสดมีค่าเฉลี่ย 2.79 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง และสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง มีค่าเฉลี่ย 2.91 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการดำเนินการ สถานภาพโสดจะมีส่วนร่วมน้อยกว่าสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง นั่นคือ สถานภาพโสดมีค่าเฉลี่ย 2.40 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมน้อย และสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง มีค่าเฉลี่ย 2.58 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการร่วมมือปฏิบัติ สถานภาพโสดจะมีส่วนร่วมมากกว่าสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง นั่นคือ สถานภาพโสดมีค่าเฉลี่ย 3.43 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง และสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง มีค่าเฉลี่ย 3.38 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการติดตามและรายงานผล สถานภาพโสดจะมีส่วนร่วมน้อยกว่าสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง นั่นคือ สถานภาพโสดมีค่าเฉลี่ย 2.63 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง และสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง มีค่าเฉลี่ย 2.87 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามสถานภาพ โสด

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
	ด้านการวางแผน											
1	ทำนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	4	10	30	75	6	15	-	-	2.95
2	ทำนร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้อบต.ทราบ	-	-	4	10	31	77.5	5	12.5	-	-	2.98
3	ทำนร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	7	17.5	16	40	17	42.5	-	-	2.78
4	ทำนร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	1	2.5	5	12.5	12	30	22	55	-	-	2.63
5	ทำนร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	-	-	4	10	20	50	15	37.5	1	2.5	2.68

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
6	ท่านร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาฯ	-	-	17	42.5	18	45	5	12.5	-	-	3.29
7	ท่านร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	9	22.5	18	45	13	32.5	-	-	2.93
8	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	-	-	12	30	26	65	2	5	2.27
9	ท่านร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	-	-	4	10	17	42.5	19	47.5	-	-	2.63
10	ท่านร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการหรือไม่	-	-	5	12.5	21	52.5	12	30	2	5	2.73
ด้านการดำเนินงาน												
1	ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	1	2.5	14	35	23	57.5	2	5	2.37
2	ท่านร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	-	-	10	25	9	22.5	20	50	1	2.5	2.71
3	ท่านร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	1	2.5	8	20	10	25	18	45	3	7.5	2.66
4	ท่านร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	1	1.5	1	2.5	12	30	25	62.5	1	2.5	2.41
5	ท่านร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	-	-	4	10	15	37.5	18	45	3	7.5	2.51
6	ท่านร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	4	10	14	35	19	47.5	3	7.5	2.49
7	ท่านเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	3	7.5	9	22.5	26	65	2	5	2.34
8	ท่านร่วมติดต่อของบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	2	5	14	35	20	50	4	10	2.37
9	ท่านร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	-	-	4	10	7	17.5	23	57.5	6	15	2.24
10	ท่านร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	-	-	1	2.5	8	20	15	37.5	16	40	1.88
ด้านการร่วมมือปฏิบัติ												
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	11	27.5	26	65	3	7.5	-	-	3.20
2	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	2	5	24	60	14	35	-	-	-	-	3.68
3	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	5	12.5	25	62.5	10	25	-	-	-	-	3.88
4	ท่านให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	6	15	25	62.5	9	22.5	-	-	-	-	3.93
5	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	5	12.5	20	50	14	35	1	2.5	-	-	3.71
6	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	3	7.5	22	55	15	37.5	-	-	-	-	3.71
7	ท่านร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ทำการอบต.	8	20	14	35	14	35	4	10	-	-	3.63
8	ท่านร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	6	15	19	47.5	13	32.5	2	5	2.71

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
9	ท่านแจ้งให้อบต.ทราบทันทีเมื่อเคือคร้อน	1	2.5	8	20	19	47.5	10	25	2	5	2.90
10	ท่านร่วมมือในการแก้ไขปัญหาค่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	6	15	26	65	4	10	4	10	2.88
ด้านการติดตามและรายงานผล												
1	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	4	10	22	55	12	30	2	5	2.71
2	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	-	-	4	10	22	55	12	30	2	5	2.68
3	ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	-	-	5	12.5	24	60	9	22.5	2	5	2.80
4	ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมค่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	8	20	11	27.5	20	50	1	2.5	2.66
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	-	-	5	12.5	15	37.5	17	42.5	3	7.5	2.54
6	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	-	-	5	12.5	16	40	16	40	3	7.5	2.56
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	4	10	21	52.5	13	32.5	2	5	2.66
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมค่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	4	10	17	42.5	17	42.5	2	5	2.56
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	3	7.5	20	50	15	37.5	2	5	2.61
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมค่างๆ	-	-	3	7.5	18	45	16	40	3	7.5	2.51

จากตารางที่ 16 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการวางแผนของสถานภาพโศค พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.79 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีส่วนร่วมในการร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.29 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 2.98 ต่อมาคือมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.95 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.27

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการดำเนินการของสถานภาพโศค พบว่า มีส่วนร่วมในระดับน้อยคือ มีค่าเฉลี่ย 2.40 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.71 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.66 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วม

ประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ย 2.51 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม 1.88

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการร่วมมือปฏิบัติ ของการวางแผนของสถานภาพ โสค พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 3.43 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.93 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.88 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.71 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 2.71

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการติดตามและรายงานผลของสถานภาพ โสค พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.63 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.80 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 2.71 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.68 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 2.51

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
1	ด้านกรวางแผน ท่านร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	11	13.8	62	77.5	7	8.8	-	-	3.05
2	ท่านร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้อบต. ทราบ	1	1.3	16	20	56	70	7	8.8	-	-	3.14
3	ท่านร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	24	30	25	31.3	30	37.5	1	1.3	2.89
4	ท่านร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	1	1.3	18	22.5	31	38.8	28	35	2	2.5	2.85
5	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	1	1.3	13	16.3	35	43.8	30	37.5	1	1.3	2.78
6	ท่านร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนา ท้องถิ่น	3	3.8	27	33.8	41	51.3	8	10	1	1.3	3.29
7	ท่านร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	1	1.3	22	27.5	34	42.5	22	27.5	1	1.3	2.99
8	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	6	7.5	36	45	35	43.8	3	3.8	2.56

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
9	ท่านร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	1	1.3	8	10	37	46.3	32	40	2	2.5	2.67
10	ท่านสังเกตแผนของอบต.แก้ปัญหาได้ตรงๆ	-	-	12	15	47	58.8	14	17.5	7	8.8	2.80
ด้านการดำเนินการ												
1	ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	9	11.3	37	46.3	31	38.8	3	3.8	2.65
2	ท่านร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	1	1.3	13	16.3	34	42.5	29	36.3	3	3.8	2.75
3	ท่านร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	-	-	14	17.5	35	43.8	24	30	7	8.8	2.70
4	ท่านร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	1	1.3	9	11.3	34	42.5	28	35	8	10	2.58
5	ท่านร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	2	2.5	10	12.5	31	38.8	30	37.5	7	8.8	2.62
6	ท่านร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1.3	11	13.8	38	47.5	23	28.8	7	8.8	2.70
7	ท่านเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	8	10	37	46.3	32	40	3	3.8	2.62
8	ท่านร่วมคิดค่างบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	10	12.5	29	36.3	32	40	9	11.3	2.49
9	ท่านร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	1	1.3	7	8.8	30	37.5	30	37.5	12	15	2.43
10	ท่านร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	1	1.3	8	10	20	25	30	37.5	21	26.3	2.22
ด้านการร่วมมือปฏิบัติ												
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1.3	14	17.5	58	72.5	5	6.3	2	2.5	3.09
2	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	2	2.5	38	47.5	40	50	-	-	-	-	3.53
3	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	6	7.5	46	57.5	28	35	-	-	-	-	3.72
4	ท่านให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	10	12.5	40	50	24	30	6	7.5	-	-	3.67
5	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	11	13.8	36	45	30	37.5	3	3.75	-	-	3.70
6	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	9	11.3	37	46.3	32	40	2	2.5	-	-	3.66
7	ท่านร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ทำการอบต.	10	12.5	34	42.5	31	38.8	5	6.3	-	-	8.62
8	ท่านร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	11	13.8	43	53.8	25	31.3	1	1.3	2.81
9	ท่านแจ้งให้อบต.ทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน	1	1.3	19	23.8	41	51.3	19	23.8	-	-	3.03
10	ท่านร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	12	15	52	65	15	18.8	1	1.3	2.92

ช อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
1	ด้านการติดตามและรายงานผล ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	11	13.8	47	58.8	20	25	2	2.5	2.84
2	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการ การชุมชน	1	1.3	13	16.3	42	52.5	21	26.3	3	3.8	2.86
3	ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	1	1.3	16	20	41	51.3	20	25	2	2.5	2.92
4	ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆ ทางอบต.จัดขึ้น	1	1.3	15	18.8	45	56.3	16	20	3	3.8	2.94
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	1	1.3	10	12.5	36	45	27	33.8	6	7.5	2.67
6	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการ กรรมการชุมชน	1	1.3	10	12.5	37	46.3	27	33.8	5	6.3	2.70
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	14	17.5	40	50	21	26.3	5	6.3	2.80
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรม ต่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	7	8.8	45	56.3	24	30	4	5	3.70
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม ให้ผู้อื่นทราบ	-	-	10	12.5	38	47.5	26	32.5	6	7.5	2.65
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	1	1.3	7	8.8	39	48.8	27	33.8	6	7.5	2.63

จากตารางที่ 17 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการวางแผนของสถาน ภาพสมรส
หม้ายและหย่าร้าง พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.91 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า
การมีส่วนร่วมในการร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.29
รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบาง
หัด อำเภอบ้านทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.14 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วม
สำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.05 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการ
จัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.56

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการดำเนินการของสถานภาพสมรส หม้ายและหย่า
ร้าง พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.58 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วม
ในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.75 รองลงมาคือ
การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.70 ต่อมาคือ การมีส่วน
ร่วมในการร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.65 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วน
ร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.22

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการร่วมมือปฏิบัติของการวางแผนของสถานภาพ
สมรส หม้ายและหย่าร้าง พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 3.38 โดยกลุ่ม

ตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.72 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ย 3.67 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.66 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 2.81

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการติดตามและรายงานผลของสถานภาพสมรสหม้ายและหย่าร้าง พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.78 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.94 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัด มีค่าเฉลี่ย 2.92 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.86 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 2.63

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น		สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	
	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)
1.ด้านการวางแผน	41	2.89	79	2.86
2.ด้านการดำเนินการ	41	2.44	79	2.56
3.ด้านการร่วมมือปฏิบัติ	41	3.21	79	3.49
4.ด้านการติดตามและรายงานผล	41	2.68	79	2.75
รวม		2.81		2.92

จากตารางที่ 18 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งจำแนกตามระดับการศึกษานั้น พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน โดยค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ยรวม 2.81 และค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา

คอนตัน มีค่าเฉลี่ยรวม 2.92 ซึ่งในที่นี้พอที่จะจำแนกค่าเฉลี่ยของ ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ออกเป็นด้านๆ ได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการวางแผน ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นจะมีส่วนร่วมมากกว่าระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น นั่นคือ ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย 2.89 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางและระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย 2.86 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการดำเนินการ ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นจะมีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น นั่นคือ ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย 2.44 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมน้อย และระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย 2.56 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการร่วมมือปฏิบัติ ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น จะมีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น นั่นคือ ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย 3.21 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง และระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย 3.49 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการติดตามและรายงาน ผลระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น จะมีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น นั่นคือ ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย 2.68 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง และระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย 2.75 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ 19 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
1	<u>ด้านการวางแผน</u> ทำนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	4	9.8	34	82.9	3	7.3	-	-	3.02
2	ทำนร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้อบต.ทราบ	1	2.4	4	9.8	32	78.1	4	9.8	-	-	3.01
3	ทำนร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	14	34.2	9	22	18	43.9	-	-	2.90
4	ทำนร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	1	2.4	10	24.4	11	26.8	18	43.9	1	2.4	2.80
5	ทำนร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	1	2.4	8	19.5	16	39	15	36.6	1	2.4	2.83
6	ทำนร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น	2	4.9	15	36.6	19	46.3	4	9.8	1	2.4	3.32

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
7	ทำนร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	9	22	20	48.8	12	29.3	-	-	2.93
8	ทำนร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	5	12.2	11	26.8	22	53.7	3	7.3	2.44
9	ทำนร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	1	2.4	4	9.8	18	43.9	18	43.9	-	-	2.71
10	ทำนร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการหรือไม่	-	-	8	19.5	21	51.2	9	22	3	7.3	2.83
ด้านการดำเนินการ												
1	ทำนร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	5	12.2	14	34.1	19	46.3	3	7.3	2.51
2	ทำนร่วมเสนอข้อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	1	2.4	4	9.8	15	36.6	17	41.5	4	9.8	2.54
3	ทำนร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	-	-	6	14.6	15	36.6	14	34.2	6	14.6	2.51
4	ทำนร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	1	2.4	6	14.6	10	24.4	20	48.8	4	9.8	2.51
5	ทำนร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	1	2.4	4	9.8	14	34.1	18	43.9	4	9.8	2.51
6	ทำนร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	2.4	6	14.6	11	26.8	18	43.9	5	12.2	2.51
7	ทำนเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	5	12.2	10	24.4	24	58.5	2	4.9	2.44
8	ทำนร่วมติดต่อของบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	7	17.1	9	22	20	48.8	5	12.2	2.44
9	ทำนร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	1	2.4	3	7.3	10	24.4	16	39	11	26.8	2.20
10	ทำนร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	1	2.4	4	9.8	10	24.4	10	24.4	16	39	2.21
ด้านการร่วมมือปฏิบัติ												
1	ทำนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	8	19.5	26	63.4	5	12.2	2	4.9	2.98
2	ทำนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	1	2.4	15	36.6	25	61	-	-	-	-	3.41
3	ทำนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	2	4.9	20	48.8	19	46.3	-	-	-	-	3.59
4	ทำนให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	3	7.3	18	43.9	17	41.5	3	7.3	-	-	3.51
5	ทำนร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	4	9.8	19	46.3	14	34.1	4	9.8	-	-	3.56
6	ทำนร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	5	12.2	12	29.3	22	53.7	2	4.9	-	-	3.49
7	ทำนร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจการที่ทำการอบต.	2	4.9	14	34.1	20	48.8	5	12.2	-	-	3.32
8	ทำนร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	7	17.1	17	41.5	14	34.2	3	7.3	2.68
9	ทำนแจ้งอบต.ทราบทันทีเมื่อเดือดร้อน	-	-	8	19.5	18	43.9	14	34.2	1	2.4	2.80

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
10	ทำนร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ในชุมชน	-	-	5	12.2	23	56.1	9	22	4	9.8	2.71
ด้านการติดตามและรายงานผล												
1	ทำนร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	8	19.5	17	41.5	13	31.7	3	7.3	2.73
2	ทำนร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการ การชุมชน	-	-	8	19.5	18	43.9	12	29.3	3	7.3	2.76
3	ทำนร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต. จัด	1	2.4	9	22	17	41.5	12	29.3	2	4.9	2.88
4	ทำนร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ ทางอบต. จัดขึ้น	1	2.4	9	22	14	34.1	15	36.6	2	4.9	2.80
5	ทำนร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	1	2.4	7	17.1	13	31.7	14	34.2	6	14.6	2.59
6	ทำนร่วมรายงานผลการทำงานของคณะ กรรมการชุมชน	1	2.4	7	17.1	13	31.7	15	36.6	5	12.2	2.61
7	ทำนร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	9	22	16	39	12	29.3	4	9.8	2.73
8	ทำนร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรม ต่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	4	9.8	17	41.5	16	39	4	9.8	2.51
9	ทำนร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม ให้ผู้อื่นทราบ	-	-	8	19.5	12	29.3	15	36.6	6	14.6	2.54
10	ทำนร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	1	2.4	5	12.2	13	31.7	19	46.3	3	7.3	2.56

จากตารางที่ 19 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผนของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.89 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.32 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.05 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.02 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.44

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการดำเนินการของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีส่วนร่วมในระดับน้อยคือ 2.44 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอข้อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.54 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน ร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน ร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น และร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก

อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.51 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชนและร่วมติดต่อกองบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทราบ มีค่าเฉลี่ย 2.44 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ มีค่าเฉลี่ย 2.20

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการร่วมมือปฏิบัติของการวางแผนของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.21 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.59 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.56 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ย 3.51 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 2.68

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการติดตามและรายงานผลของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.68 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.88 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.80 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.76 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ มีค่าเฉลี่ย 2.51

ตารางที่ 20 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
	ด้านการวางแผน											
1	ท่านร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	11	13.9	58	73.4	10	12.7	-	-	3.01
2	ท่านร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้อบต.ทราบ	-	-	16	20.3	55	69.6	8	10.1	-	-	3.10
3	ท่านร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	17	21.5	32	40.5	29	36.7	1	1.3	2.82
4	ท่านร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	1	1.3	13	16.4	32	40.5	32	40.5	1	1.3	2.76
5	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	-	-	9	11.4	39	49.4	30	38	1	1.3	2.71

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
6	ท่านร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น	1	1.3	29	36.7	40	50.6	9	11.4	-	-	3.28
7	ท่านร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	1	1.3	22	27.8	32	40.5	23	29.1	1	1.3	2.99
8	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	1	1.3	37	46.8	39	49.4	2	2.5	2.47
9	ท่านร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	-	-	8	10.1	36	45.6	33	41.8	2	2.5	2.63
10	ท่านร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการหรือไม่	-	-	9	11.4	47	59.5	17	21.5	6	7.6	2.75
ด้านการดำเนินการ												
1	ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	5	6.3	37	46.8	35	44.3	2	2.5	2.57
2	ท่านร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	-	-	19	24.1	28	35.4	32	40.5	-	-	2.84
3	ท่านร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	1	1.3	16	20.3	30	38	28	35.4	4	5.1	2.77
4	ท่านร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	1	1.3	4	5.1	36	45.6	33	41.8	5	6.3	2.53
5	ท่านร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	1	1.3	10	12.7	32	40.5	30	38	6	7.6	2.62
6	ท่านร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	9	11.4	41	51.9	24	30.4	5	6.3	2.68
7	ท่านเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	6	7.6	36	45.6	64	43	3	3.8	2.57
8	ท่านร่วมติดต่อของงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจ	-	-	5	6.3	34	43	32	40.5	8	10.1	2.46
9	ท่านร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	-	-	8	10.1	27	34.2	37	46.8	7	8.9	2.46
10	ท่านร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	-	-	5	6.3	18	22.8	35	44.3	21	26.6	2.09
ด้านการร่วมมือปฏิบัติ												
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1.3	17	21.5	58	73.4	3	3.8	-	-	3.20
2	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบ	3	3.8	47	59.5	29	36.7	-	-	-	-	3.67
3	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	9	11.4	51	64.6	19	24.1	-	-	-	-	3.87
4	ท่านให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	13	16.5	47	59.5	16	20.3	3	3.8	-	-	3.89
5	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	12	15.2	37	46.8	30	38	-	-	-	-	3.77
6	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	7	8.9	47	59.5	25	31.7	-	-	-	-	3.77
7	ท่านร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ที่ทำการอบต.	16	20.3	34	43	25	31.7	4	5.1	-	-	3.78
8	ท่านร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	10	12.7	45	57	24	30.4	-	-	2.82

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
9	ท่านแจ้งให้อบต.ทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน	2	2.5	19	24.1	42	53.2	15	19	1	1.3	3.08
10	ท่านร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	13	16.5	55	69.6	10	12.7	1	1.3	3.01
ด้านการติดตามและรายงานผล												
1	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	7	8.9	52	65.8	19	24.1	1	1.3	2.82
2	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	1	1.3	9	11.4	46	58.2	21	26.6	2	2.5	2.82
3	ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	-	-	12	15.2	48	60.8	17	21.5	2	2.5	2.89
4	ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	14	17.7	42	53.2	21	26.6	2	2.5	2.86
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	-	-	8	10.1	38	48.1	30	38	3	3.8	2.65
6	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	-	-	8	10.1	40	50.6	28	35.4	3	3.8	2.67
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	9	11.4	45	57	22	27.9	3	3.8	2.76
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	7	8.9	45	57	25	31.7	2	2.5	2.72
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	5	6.3	46	58.2	26	32.9	2	2.5	2.68
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	-	-	5	6.3	44	55.7	24	30.4	6	7.6	2.61

จากตารางที่ 20 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผนของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.86 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.28 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.10 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.10 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.47

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการดำเนินการของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.56 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.56 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มี

ค่าเฉลี่ย 2.77 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.68 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.09

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการร่วมมือปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 3.49 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ย 3.89 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.87 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.78 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการสำรวจวัตถุประสงค์ครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 2.82

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการติดตามและรายงานผลของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.75 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.89 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.86 ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชนและ ร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.82 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 2.61

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามอาชีพหลัก

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน	ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง		ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	
	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)
1.ด้านการวางแผน	87	2.84	33	2.94
2.ด้านการดำเนินการ	87	2.44	33	2.72
3.ด้านการร่วมมือปฏิบัติ	87	3.32	33	3.58
4.ด้านการติดตามและรายงานผล	87	2.65	33	2.90
รวม		2.81		3.04

จากตารางที่ 21 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งจำแนกตามอาชีพนั้นพบว่า ค่าเฉลี่ยของอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้างและข้าราชการ รัฐวิสาหกิจมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน โดยค่าเฉลี่ยของอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง มีค่าเฉลี่ย 2.81 และค่าเฉลี่ยของอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.04 ซึ่งในที่นี้พอที่จะจำแนกค่าเฉลี่ยของอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้างและอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ ออกเป็นด้านๆ ได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการวางแผน อาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้างจะมีส่วนร่วมน้อยกว่าอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ นั่นคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง มีค่าเฉลี่ย 2.84 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางและอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ย 2.94 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการดำเนินการ อาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้างจะมีส่วนร่วมน้อยกว่าอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ นั่นคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง มีค่าเฉลี่ย 2.44 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมน้อยและอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ย 2.72 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลาง

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการร่วมมือปฏิบัติ อาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้างจะมีส่วนร่วมน้อยกว่าอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ นั่นคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง มีค่าเฉลี่ย 3.32 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางและอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.58 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมมาก

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการติดตามและรายงาน อาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้างจะมีส่วนร่วมน้อยกว่าอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ นั่นคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง มีค่าเฉลี่ย 2.65 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางและอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ย 2.90 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ 22 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง

กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ด้านการวางแผน											
ทำนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	8	9.2	70	80.5	9	10.3	-	-	2.99
ทำนร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้ อบต.ทราบ	1	1.2	14	16.1	62	71.3	10	11.5	-	-	3.07
ทำนร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	21	24.1	30	34.5	36	41.4	-	-	2.83
ทำนร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	1	16	18.4	31	35.6	38	43.7	1	1.2	2.75

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
5	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	1	1.2	11	12.6	38	43.7	35	40.2	2	2.3	2.70
6	ท่านร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น	3	3.5	29	33.3	45	51.7	9	10.3	1	1.2	3.28
7	ท่านร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	1	1.2	20	23	38	43.7	28	32.2	-	-	2.93
8	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	5	5.8	31	35.6	47	54	4	4.6	2.43
9	ท่านร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	1	1.2	7	8.1	38	43.7	39	44.8	2	2.3	2.61
10	ท่านร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการหรือไม่	-	-	13	14.9	47	54	20	23	7	8.1	2.76
ด้านการดำเนินการ												
1	ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	8	9.2	32	36.8	43	49.4	4	4.6	2.51
2	ท่านร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	-	-	14	16.1	31	35.6	38	43.7	4	4.6	2.63
3	ท่านร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	1	1.2	15	17.2	33	37.9	28	32.2	10	11.5	2.64
4	ท่านร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	8	9.2	30	34.5	41	47.1	8	9.2	2.44
5	ท่านร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	1	1.2	8	9.2	31	35.6	39	44.8	8	9.2	2.48
6	ท่านร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	10	11.5	35	40.2	33	37.9	9	10.3	2.53
7	ท่านเป็นผู้ดำเนินการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	5	5.8	33	37.9	45	51.7	4	4.6	2.45
8	ท่านร่วมติดต่อของงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	9	10.3	29	33.3	38	43.7	11	12.6	2.41
9	ท่านร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	-	-	6	6.9	27	31	37	42.5	17	19.5	2.25
10	ท่านร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	1	1.2	5	5.8	19	21.8	31	35.6	31	35.6	2.01
ด้านการร่วมมือปฏิบัติ												
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1.2	13	14.9	63	72.4	8	9.2	2	2.3	3.03
2	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	1	1.2	41	47.1	45	51.7	-	-	-	-	3.49
3	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	6	6.9	49	56.3	32	36.8	-	-	-	-	3.70
4	ท่านให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	10	11.5	45	51.7	27	31	5	5.8	-	-	3.69
5	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	8	9.2	45	51.7	30	34.5	4	4.6	-	-	3.66
6	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	9	10.3	36	41.4	40	46	2	2.3	-	-	3.60
7	ท่านร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อธุระ	10	11.5	33	37.9	36	41.4	8	9.2	-	-	3.52

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
8	ท่านร่วมสำรวจวัตถุประสงค์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	13	14.9	44	50.6	27	31	3	3.5	2.77
9	ท่านแจ้งให้อบต.ทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน	2	2.3	17	19.5	40	46	26	29.9	2	2.3	2.90
10	ท่านร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	12	13.8	55	63.2	15	17.2	5	5.8	2.85
ด้านการติดตามและรายงานผล												
1	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	11	12.6	46	52.9	27	31	3	3.5	2.75
2	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	1	1.2	12	13.8	45	51.7	25	28.7	4	4.6	2.78
3	ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	1	1.2	14	16.1	47	54	21	24.1	4	4.6	2.85
4	ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	14	16.1	41	47.1	28	32.2	4	4.6	2.75
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	-	-	10	11.5	33	37.9	36	41.4	8	9.2	2.52
6	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	-	-	10	11.5	33	37.9	39	44.8	5	5.8	2.55
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	12	13.8	40	46	30	34.5	5	5.8	2.68
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	5	5.8	43	49.4	34	39.1	5	5.8	2.55
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	9	10.3	37	42.5	34	39.1	7	8.1	2.55
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	-	-	8	9.2	38	43.7	35	40.2	6	6.9	2.55

จากตารางที่ 22 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผนของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.84 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.28 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.07 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.99 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.43

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการดำเนินการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง พบว่า มีส่วนร่วมในระดับน้อยคือ มีค่าเฉลี่ย 2.44 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.64

รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.63 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.53 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.01

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการร่วมมือปฏิบัติ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 3.32 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.70 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ย 3.69 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.66 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน มีค่าเฉลี่ย 2.90

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการติดตามและรายงานผลของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.65 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.85 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.78 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.75 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 2.52

ตารางที่ 23 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
	ด้านการวางแผน												
1	ท่านร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	7	21.1	22	66.7	4	12.1	-	-	3.09	
2	ท่านร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้ออบต.	-	-	6	18.2	25	75.8	2	6.1	-	-	3.12	
3	ท่านร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	10	30.1	11	33.3	11	33.3	1	3	2.91	
4	ท่านร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	1	3	7	21.2	12	36.4	12	36.4	1	3	2.85

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
5	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	-	-	6	18.2	17	51.5	10	30.3	-	-	2.88
6	ท่านร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น	-	-	15	45.5	14	42.4	4	12.1	-	-	3.33
7	ท่านร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	11	33.3	14	42.4	7	21.1	1	3	3.06
8	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	1	3	17	51.5	14	42.4	1	3	2.55
9	ท่านร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	-	-	5	15.2	16	48.5	12	36.4	-	-	2.79
10	ท่านร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหาได้	-	-	4	12.1	21	63.6	6	18.2	2	6.1	2.82
ด้านการดำเนินการ												
1	ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	2	6.1	19	57.6	11	33.3	1	3	2.67
2	ท่านร่วมเสนอข้อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	1	3	9	27.3	12	36.4	11	33.3	-	-	3.00
3	ท่านร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้ง	-	-	7	21.2	12	36.4	14	42.4	-	-	2.79
4	ท่านร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	2	6.1	2	6.1	16	48.5	12	36.4	1	3	2.76
5	ท่านร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	1	3	6	18.2	15	45.5	9	27.3	2	6.1	2.85
6	ท่านร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	3	5	15.2	17	51.5	9	27.3	1	3	2.88
7	ท่านเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	6	18.2	13	39.4	13	39.4	1	3	2.73
8	ท่านร่วมติดต่อของบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	3	9.1	14	42.4	14	42.4	2	6.1	2.55
9	ท่านร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	1	3	5	15.2	10	30.3	16	48.5	1	3	2.67
10	ท่านร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	-	-	4	12.1	9	27.3	14	42.4	6	18.2	2.33
ด้านการร่วมมือปฏิบัติ												
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	12	36.4	21	63.7	-	-	-	-	3.36
2	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	3	9.1	21	63.6	9	27.3	-	-	-	-	3.82
3	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	5	15.2	22	66.7	6	18.2	-	-	-	-	3.97
4	ท่านให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	6	18.2	20	60.6	6	18.2	1	3	-	-	3.94
5	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	8	24.3	11	33.3	14	42.4	-	-	-	-	3.82
6	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	3	9.1	23	69.7	7	21.2	-	-	-	-	3.88
7	ท่านร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิ่งธุระ	8	24.3	15	45.5	9	27.3	1	3	-	-	3.91
8	ท่านร่วมสำรวจวัสดุอุปกรณ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	4	12.1	18	54.6	11	33.3	-	-	-	-	2.79

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
9	ท่านแจ้งให้อบต.ทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน	-	-	10	30.3	20	60.6	3	9.1	-	-	3.21
10	ท่านร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	6	18.2	23	69.7	4	12.1	-	-	3.06
ด้านการติดตามและรายงานผล												
1	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	4	12.1	23	69.7	5	15.1	1	3	2.91
2	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	-	-	5	15.2	19	57.6	8	24.2	1	3	2.85
3	ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	-	-	7	21.1	18	54.6	8	24.2	-	-	2.97
4	ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	3	9	27.3	15	45.5	8	24.2	-	-	3.09
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	1	3	5	15.2	18	54.6	8	24.2	1	3	2.91
6	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	1	3	5	15.2	20	60.6	4	12.1	3	9.1	2.91
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	6	18.2	21	63.6	4	12.1	2	6.1	2.94
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	6	18.2	19	57.6	7	21.1	1	3	2.91
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	4	12.1	21	63.6	7	21.2	1	3	2.85
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	1	3	2	6.1	19	57.6	8	24.2	3	9.1	2.7

จากตารางที่ 23 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผนของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.94 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.33 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.12 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.09 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.55

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการดำเนินการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีค่าเฉลี่ย 2.72 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.00 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางองค์การ

บริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.88 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.85 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.33

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการร่วมมือปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ พบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.58 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.97 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ย 3.94 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.88 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจวัสดุอุปกรณ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 2.79

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการติดตามและรายงานผลของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.90 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.09 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.97 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการทำงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีและร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ มีค่าเฉลี่ย 2.94 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีทราบ มีค่าเฉลี่ย 2.70

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน	น้อยกว่า 5 ปี		มากกว่า 5 ปี	
	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม (X)
1.ด้านการวางแผน	17	2.59	103	2.91
2.ด้านการดำเนินการ	17	2.26	103	2.56
3.ด้านการร่วมมือปฏิบัติ	17	3.51	103	3.37
4.ด้านการติดตามและรายงานผล	17	2.67	103	2.73
รวม		2.76		2.89

ตารางที่ 25 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน น้อยกว่า 5 ปี

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ด้านการวางแผน												
1	ท่านร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	-	-	12	70.6	5	29.4	-	-	2.78
2	ท่านร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้อบต.ทราบ	-	-	1	5.9	12	70.6	4	23.5	-	-	2.83
3	ท่านร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	2	11.8	5	29.4	10	58.8	-	-	2.50
4	ท่านร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	1	5.9	4	23.5	12	70.6	-	-	2.33
5	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	-	-	1	5.9	6	35.3	9	52.9	1	5.9	2.39
6	ท่านร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น	-	-	7	41.2	7	41.2	3	17.6	-	-	3.28
7	ท่านร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	3	17.7	5	29.4	9	52.9	-	-	2.67
8	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	-	-	5	29.4	11	64.7	1	5.9	2.22
9	ท่านร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	-	-	2	11.8	5	29.4	10	58.8	-	-	2.50
10	ท่านร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหาได้	-	-	-	-	7	41.2	9	52.9	1	5.9	2.39
ด้านการดำเนินการ												
1	ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	-	-	2	11.8	14	82.4	1	5.9	2.11
2	ท่านร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	-	-	2	11.8	5	29.4	10	58.8	-	-	2.61
3	ท่านร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	-	-	2	11.8	5	29.4	9	52.9	1	5.9	2.50
4	ท่านร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	-	-	4	23.5	13	76.5	-	-	2.28
5	ท่านร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	-	-	-	-	6	35.3	9	52.9	2	11.8	2.28
6	ท่านร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	1	5.9	6	35.3	9	52.9	1	5.9	2.44
7	ท่านเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	1	5.9	1	5.9	14	82.4	1	5.9	2.17
8	ท่านร่วมติดต่อของงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	1	5.9	5	29.4	9	52.9	2	11.8	2.33
9	ท่านร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	-	-	1	5.9	3	17.7	11	64.7	2	11.8	2.22
10	ท่านร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	-	-	-	-	2	11.8	7	41.2	8	47.1	1.61

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
	ด้านการร่วมมือปฏิบัติ											
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	5	29.4	10	58.8	2	11.8	-	-	3.17
2	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	1	2.9	12	70.6	4	23.5	-	-	-	-	3.78
3	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	2	11.8	10	58.8	5	29.4	-	-	-	-	3.83
4	ท่านให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	3	17.7	10	58.8	4	23.5	-	-	-	-	3.94
5	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	2	11.8	10	58.8	5	29.4	-	-	-	-	3.78
6	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	3	17.7	8	47.1	6	35.3	-	-	-	-	3.78
7	ท่านร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจการที่ทำการอบต.	6	35.3	4	23.5	5	29.4	2	11.8	-	-	3.89
8	ท่านร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	5	29.4	5	29.4	7	41.2	-	-	2.83
9	ท่านแจ้งให้อบต.ทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน	-	-	2	11.8	11	64.7	4	23.5	-	-	2.89
10	ท่านร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	3	17.7	13	76.5	1	5.9	-	-	3.11
	ด้านการติดตามและรายงานผล											
1	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	2	11.8	9	52.9	6	35.3	-	-	2.78
2	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	-	-	2	11.8	9	52.9	6	35.3	-	-	2.78
3	ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	-	-	2	11.8	11	64.7	4	23.5	-	-	2.89
4	ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	-	-	1	2.9	8	47.1	8	47.1	-	-	2.61
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	-	-	1	5.9	7	41.2	9	52.9	-	-	2.56
6	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	-	-	2	11.8	7	41.2	8	47.1	-	-	2.67
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	1	5.9	8	47.1	8	47.1	-	-	2.61
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมฯ	-	-	1	5.9	9	52.9	7	41.2	-	-	2.67
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	-	-	9	52.9	8	47.1	-	-	2.56
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆให้ทางอบต.ทราบ	-	-	2	11.8	7	41.2	7	41.2	1	5.9	2.61

จากตารางที่ 25 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผนของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชน น้อยกว่า 5 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 2.59 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.83 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.78 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.67 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชนและร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.50

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการดำเนินการของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชน น้อยกว่า 5 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับน้อยคือ 2.26 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.61 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.50 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.44 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 1.61

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการร่วมมือปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชน น้อยกว่า 5 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากคือ 3.51 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.94 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อธุรະที่ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.89 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.83 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 2.83

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการติดตามและรายงานผลของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชน น้อยกว่า 5 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 2.67 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.89 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีและร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.78 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชนและร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ มีค่าเฉลี่ย 2.67 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ มีค่าเฉลี่ย 2.56

ตารางที่ 26 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 5 ปี

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
	ด้านการวางแผน											
1	ท่านร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน	-	-	15	14.6	80	77.7	8	7.8	-	-	3.06
2	ท่านร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้อบต.ทราบ	1	1	19	18.4	75	72.8	8	7.8	-	-	3.13
3.	ท่านร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	-	-	29	28.2	36	35	37	35.9	1	1	2.91
4	ท่านร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน	2	1.9	22	21.4	39	37.9	38	36.9	2	1.9	2.85
5	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	1	1	16	15.5	49	47.6	36	35	1	1	2.81
6	ท่านร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น	3	2.9	37	35.9	52	50.5	10	9.7	1	1	3.29
7	ท่านร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	1	1	28	27.2	47	45.6	26	25.2	1	1	3.02
8	ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน	-	-	6	5.8	43	41.8	50	48.5	4	3.9	2.50
9	ท่านร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	1	1	10	9.7	49	47.6	41	40	2	1.9	2.69
10	ท่านร่วมสังเกตว่าแผนของอบต.แก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการหรือไม่	17	16.5	61	59.2	17	16.5	8	7.8	-	-	2.84
	ด้านการดำเนินการ											
1	ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน	-	-	10	9.7	49	47.6	40	38.8	4	3.9	2.63
2	ท่านร่วมเสนอหรือบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน	1	1	21	20.4	38	36.9	39	37.9	4	3.9	2.75
3	ท่านร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	1	1	20	19.4	40	38.8	33	32	9	8.7	2.72
4	ท่านร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน	2	1.9	10	9.7	42	40.8	40	38.8	9	8.7	2.57
5	ท่านร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	2	1.9	14	13.6	40	38.8	39	37.9	8	7.8	2.64
6	ท่านร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1	14	13.6	46	44.7	33	32	9	8.7	2.66
7	ท่านเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-	-	10	9.7	45	43.7	44	42.7	4	3.9	2.59
8	ท่านร่วมติดต่อของงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม	-	-	11	10.7	38	36.9	43	41.8	11	10.7	2.47
9	ท่านร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ	1	1	10	9.7	34	33	42	40.8	16	15.5	2.39
10	ท่านร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม	1	1	9	8.7	26	25.2	38	36.9	29	28.2	2.19

ข้อ	กิจกรรม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		X
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
	ด้านการร่วมมือปฏิบัติ											
1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1	20	19.4	74	71.8	6	5.8	2	1.9	3.12
2	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.	3	2.9	50	48.5	50	48.5	-	-	-	-	3.55
3	ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	9	8.7	61	59.2	33	32	-	-	-	-	3.76
4	ท่านให้ความร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ	13	12.6	55	53.4	29	28.2	6	5.8	-	-	3.73
5	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน	14	13.6	46	44.7	39	37.9	4	3.9	-	-	3.69
6	ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตอบต.	9	8.7	51	49.5	41	39.8	2	1.9	-	-	3.66
7	ท่านร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ที่ทำการอบต.	12	11.7	44	42.7	40	38.8	7	6.8	-	-	3.58
8	ท่านร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่	-	-	12	11.7	57	55.3	31	30.1	3	2.9	2.76
9	ท่านแจ้งให้ออบต.ทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน	2	1.9	25	24.3	48	46.6	26	25.2	2	1.9	2.98
10	ท่านร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	-	-	15	14.6	65	63.1	18	17.5	5	4.9	2.87
	ด้านการติดตามและรายงานผล											
1	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของอบต.	-	-	13	12.6	60	58.3	26	25.2	4	3.9	2.79
2	ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	1	1	15	14.6	55	53.4	27	26.2	5	4.9	2.80
3	ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางอบต.จัด	1	1	19	18.5	54	52.4	25	24.3	4	3.9	2.88
4	ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น	1	1	22	21.4	48	46.6	28	27.2	4	3.9	2.88
5	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของอบต.	1	1	14	13.6	44	42.7	35	34	9	8.7	2.64
6	ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน	1	1	13	12.6	46	44.7	35	34	8	7.8	2.65
7	ท่านร่วมรายงานข่าวสารกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	17	16.5	53	51.5	26	25.2	7	6.8	2.77
8	ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ	-	-	10	9.7	53	51.5	34	33	6	5.8	2.65
9	ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ	-	-	13	12.6	49	47.6	33	32	8	7.8	2.65
10	ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆให้ทางอบต.ทราบ	1	1	8	7.8	50	48.5	36	35	8	7.8	2.59

จากตารางที่ 26 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผนของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 5 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 2.91 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมในการออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.29 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.13 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.06 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.50

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการดำเนินการของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 5 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 2.56 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคล เข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.75 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.72 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.66 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.19

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการร่วมมือปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 5 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 3.37 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.76 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ย 3.73 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.69 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจวัสดุอุปกรณ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 2.76

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการติดตามและรายงานผลของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 5 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 2.73 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น และร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.88 รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.80 ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามผลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 2.79 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีทราบ มีค่าเฉลี่ย 2.59 และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.50

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล บางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี สามารถเก็บข้อมูลได้ 120 คน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในครั้งนี้นี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เสนอผลการศึกษารายละเอียดประกอบอธิบายดังนี้

ตอนที่ 1 การแสดงผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 การแสดงผลการศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการร่วมมือปฏิบัติและด้านการติดตามและรายงานผล โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนรวมทั้ง 4 ด้าน เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลักและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

1. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน จำแนกตามเพศ พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.50 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.50 เนื่องจากประชากรในพื้นที่เป็นเพศหญิงมากกว่า อาจจะมีสาเหตุมาจากเพศชายได้ไปหางานทำที่อื่นและยังไม่เลิกงาน

2. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 เนื่องจากในเวลาที่ยังดำเนินการเก็บข้อมูลนั้นเป็นเวลาทำงาน คืออยู่ในช่วงกลางวันทำให้ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ประกอบอาชีพอยู่ที่บ้าน เป็นต้น

3. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน จำแนกตามสถานภาพ พบว่า สถานภาพสมรส

หม้าย และหย่าร้าง มีจำนวนมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 65.80 ส่วนผู้ที่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 34.20 เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่มีครอบครัวแล้ว

4. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 65.80 ส่วนระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 34.20 เนื่องจากในปัจจุบันทางรัฐบาลมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาภาคบังคับให้แก่ประชาชนมากขึ้น ทั้งประชาชนยังเห็นความสำคัญของการศึกษา รวมทั้งการกระจายตัวทางการศึกษามากขึ้นด้วย

5. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน จำแนกตามอาชีพหลัก พบว่าอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างนั้น ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง มากกว่า ประกอบอาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยคิดเป็นร้อยละ 72.50 ส่วน ผู้ที่ประกอบอาชีพหลักข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 27.50 เนื่องจากขอบเขตพื้นที่ในเขตนี้มีลักษณะ ที่เอื้ออำนวยแก่การประกอบอาชีพ เกษตรกรรม รับจ้างเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงเป็นการประกอบอาชีพอิสระมากกว่าการรับจ้าง

6. ค่าร้อยละกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน จำแนกตาม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนพบว่าส่วนมากจะอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มามากกว่า 5 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 85 และมีผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 15 เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เป็นคนดั้งเดิมในพื้นที่อยู่อาศัยมาตั้งแต่พื้นที่แห่งนี้ ยังไม่เป็นเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 2 การแสดงผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการร่วมมือปฏิบัติและด้านการติดตามและรายงานผล โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนรวมทั้ง 4 ด้าน เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

1. อัตราค่าคะแนนเฉลี่ยและอันดับที่ของการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนซึ่งจำแนก ตามการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนรวมทั้ง 4 ด้านนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลางคือ 2.87

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.29 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมีเพียงประชาชนบางส่วนเท่านั้น ที่เห็นความสำคัญของการร่วมพัฒนาชุมชน หรือในบางครั้งประชาชนส่วนใหญ่ก็คิดกิจกรรม เช่น ต้องประกอบอาชีพด้วย

รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 3.08 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการดำเนินงานในด้านส่วนใหญ่ มักจะเป็นหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นหรือข้าราชการโดยมาก

ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและรายงานผล มีค่าเฉลี่ย 3.02 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ค่อนข้างไม่มีเวลามากนัก เพราะต้องประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่ และเห็นว่าไม่ได้รับส่วนได้ส่วนเสียเท่าไรนัก จึงไม่ค่อยได้ทำคามสนใจ

และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.46 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากเห็นว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชน และข้าราชการที่จำเป็นในการรับผิดชอบอยู่แล้ว จึงให้ความร่วมมือน้อย

2. อัตราค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งจำแนกตามการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนรวมทั้ง 4 ด้านนั้น พบว่า

ในด้านการวางแผนของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 2.87 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.29 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมยังพอมีความสนใจและให้ความร่วมมือด้วยรองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 3.08 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างยังพอมีความกล้าแสดงความคิดเห็นและเสนอในสิ่งที่ตนต้องการเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนเอง ต่อมา คือ การมีส่วนร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.02 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างยังพอเห็นในความสำคัญ ของการสำรวจความต้องการของชุมชน ซึ่งอาจเห็นว่าจะเป็นผลประโยชน์แก่ตนและชุมชนด้วย และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.46 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ซึ่งหน้าที่ในการกำหนดแผนพัฒนาเทศบาลนั้น โดยหลักเป็นหน้าที่ของทางราชการ จึงทำให้คนอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมกันได้น้อย

ในด้านการดำเนินการของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 2.52 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.73 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ายังพอมีผู้สนใจในการที่จะลงความเห็น ให้ใครเข้าร่วมในการบริหารชุมชน ซึ่งผู้ที่ทำการร่วมเป็นตัวแทนนี้จัดว่ามีความสำคัญเช่นกัน รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.68 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ย 2.63 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยทั้งสองข้อที่ผ่านมานั้นแสดงถึงความสำคัญในการโน้มน้าวและชักจูง รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชน รับทราบ เข้าใจในการมีส่วนร่วมมากขึ้น และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย

2.10 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ประชาชนโดยมากส่วนใหญ่ทำการประกอบอาชีพกัน การจะแบ่งเวลามาช่วย จัดสถานที่ซึ่งเป็นไปได้ยาก เพราะมีความจำเป็นด้านอื่นมากกว่า

การมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่มีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดคือ 3.93 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.78 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เพราะการเลือกคณะกรรมการเข้ามาทำงาน จำเป็นต้องเป็นผู้ที่สามารถเชื่อถือได้และเป็นบุคคลที่มีความสามารถด้วย รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ มีค่าเฉลี่ย 3.76 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยทั้งสองข้อนี้เนื่องจากว่าเป็นชุมชนขนาดเล็กก่อนข้างเล็กทำให้การรวมตัวค่อนข้างง่าย ความร่วมมือก็สะดวก และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 2.78 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เพราะเห็นว่าอาจจะไม่ใช่สิ่งสำคัญมากเท่าที่ควร

การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและรายงานผลของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ 2.72 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จัด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.88 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.84 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ต่อมาคือ การมีส่วนร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยทั้งสี่ข้อนี้เป็นผลสืบเนื่องกันมาสำหรับการเข้าร่วมมีส่วนร่วมในการร่วมมือปฏิบัติ หรือในฐานะที่ตนได้อาศัยอยู่ในชุมชน ทำให้มีความสนใจ ในการติดตามผลต่างๆ หรือทราบถึงความก้าวหน้าหรือความเจริญที่มีมาสู่ชุมชนที่อยู่อาศัยด้วย

3. ภาพรวมการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.95 โดยมีส่วนร่วมในด้านร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น การมีส่วนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต. เลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชนและร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ ค่าเฉลี่ย 3.51 รองลงมาคือด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.89 ด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.80 และด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ เช่น ร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีส่วนร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้ง ประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้ง ประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.59

ทั้งนี้เนื่องมาจากด้านการดำเนินการจำเป็นต้องใช้ผู้ที่ค่อนข้างมีความสามารถเช่นกัน ในขณะที่คนในชุมชนเต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมซึ่งจะสังเกตได้จากด้านการร่วมมือปฏิบัติ

ภาพรวมการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนจำแนกตามเพศหญิง พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.81 โดยมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น การมีส่วนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน แจ่งให้ออบต.ทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน มีค่าเฉลี่ย 3.28 รองลงมาคือด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.84 ด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.65 และด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ เช่น ร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีส่วนร่วมชักชวนคน ให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้งประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้ง ประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.00 ทั้งนี้เนื่องมาจากด้านการดำเนินการจำเป็นต้องใช้ผู้ที่ค่อนข้างมีความสามารถเช่นกัน ในขณะที่คนในชุมชนเต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมซึ่งจะสังเกตได้จากด้านการร่วมมือปฏิบัติ

4. ภาพรวมอัตราค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามอายุ พบว่า

อายุต่ำกว่า 40 ปี มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.80 โดยมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น การมีส่วนร่วมในการออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.17 รองลงมาคือด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.80 ด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.69 และด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ เช่น ร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีส่วนร่วมชักชวนคน ให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้ง ประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้ง ประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.46 ทั้งนี้เนื่องมาจากด้านการดำเนินการจำเป็นต้องใช้ผู้ที่ค่อนข้างมีความสามารถเช่นกัน ในขณะที่คนในชุมชนเต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมซึ่งจะสังเกตได้จากด้านการร่วมมือปฏิบัติ

ภาพรวมการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนจำแนกตามอายุสูงกว่า 40 ปี พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.90 โดยมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น การมีส่วนร่วมในการร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ในการออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีร้องขอ การมีส่วนร่วมในการร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.36 รองลงมาคือด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.91 ด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.75 และด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการ

ดำเนินการ เช่น มีส่วนร่วมในการร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน มีส่วนร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน ร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่ทางอบต.จัดขึ้น ร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 2.56

5. ภาพรวมอัตราค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามสถานภาพพบว่า

สถานภาพโสด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.86 โดยมีส่วนร่วมในด้านร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น การมีส่วนร่วมที่ทางอบต.ร้องขอ ร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ร่วมรักษาความสะอาดในเขตอบต. ร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.43 รองลงมาคือด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.79 ด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.63 ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ เช่น ร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน ร่วมชักชวนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ร่วมประสานงานในกิจกรรมท้องถิ่น ร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 2.40

ภาพรวมการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนจำแนกตามสถานภาพสมรส หม้าย หย่าร้าง พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.92 โดยมีส่วนร่วมในด้านร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น การร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเมื่ออบต.ร้องขอการรักษาความสะอาดภายในเขตอบต. ร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่ ค่าเฉลี่ย 3.38 รองลงมาคือด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.91 ด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.78 ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ เช่น ร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการชุมชน ร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน จัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 2.58

6. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

การศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.81 โดยมีส่วนร่วมในด้านร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น ร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน ร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ ร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 3.21 รองลงมาคือด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.89 ด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.68 ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ เช่น ร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน ร่วมชักชวนให้คนเข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน ร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น ร่วมติดต่องบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 2.54

ภาพรวมการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนจำแนกตามระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.92 โดยมีส่วนร่วมในด้านร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น ร่วมมือเมื่อทางอบต.ร้องขอ ร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 3.49 รองลงมาคือด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย

2.86 ด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.75 ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ เช่น ร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน ร่วมชักชวนให้คนเข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ร่วมชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม ร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 2.56

7.ภาพรวมของการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามอาชีพหลัก พบว่า

อาชีพธุรกิจ เกษตรกรรม รับจ้าง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.81 โดยมีส่วนร่วมในด้านร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น ร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมเสนอความต้องการให้ชุมชนทราบ ร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน ร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย 3.32 รองลงมาคือด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.84 ด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.65 ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ เช่น ร่วมชักชวนให้คนเข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน ร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 2.44

ภาพรวมอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.04 โดยมีส่วนร่วมในด้านร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น ร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน ร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 3.58 รองลงมาคือด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.94 ด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.90 ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ เช่น ร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม จัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 2.72

8.ภาพรวมของการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่น้อยกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.76 โดยมีส่วนร่วมในด้านร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น มีส่วนร่วมเมื่อทางอบต.ร้องขอ ร่วมปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจการ ร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ร่วมสำรวจครุภัณฑ์ว่าเพียงพอหรือไม่ รองลงมาคือด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.67 ด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.59 ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ เช่น ร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน ร่วมชักชวนคนให้เข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 2.26

ภาพรวมระยะเวลาที่อาศัยอยู่มากกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.89 โดยมีส่วนร่วมในด้านร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด เช่น ร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ร่วมเมื่อเมื่อทางอบต.ร้องขอ ร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน ร่วมสำรวจครุภัณฑ์ว่าเพียงพอหรือไม่ ค่าเฉลี่ย 3.76 รองลงมาคือด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.91 ด้านการติดตามและรายงานผล ค่าเฉลี่ย 2.73 ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ เช่น ร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน ร่วมชักชวนคนเข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม ร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 2.75

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ คือ

- ด้านการวางแผน
- ด้านการดำเนินงาน
- ด้านการร่วมมือปฏิบัติ
- ด้านการติดตามและรายงานผล

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งสิ้น 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลักและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการร่วมมือปฏิบัติ ด้านการติดตามและรายงานผล จำนวน 40 ข้อ

ฉะนั้นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงมีจำนวนทั้งหมด 46 ข้อ โดยในตอนที่ 2 จะมีคำถามปลายเปิดรวมอยู่ด้วยจำนวน 2 ข้อ

สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สรุปผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่สามารถเก็บข้อมูลได้เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.50 และเป็นเพศชายร้อยละ 47.50 โดยส่วนใหญ่จะมีอายุสูงกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 และต่ำกว่า 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 40 และส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง ร้อยละ 65.80 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี

สถานภาพโสด ร้อยละ 34.20 โดยส่วนมากมีการศึกษาขั้นสูงสุดสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 65.80 และต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 34.20 กลุ่มตัวอย่างมีการประกอบอาชีพส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง มากที่สุดร้อยละ 72.50 ส่วนอาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 27.50 และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี ร้อยละ 85 และน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 15

ตอนที่ 2 สรุปผลศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการร่วมมือปฏิบัติ ด้านการติดตามและรายงานผล โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนรวมทั้ง 4 ด้าน เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลักและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน โดยมีส่วนร่วมจำแนกทั้ง 4 ด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมด้านการวางแผนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางคือ 2.87 กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางคือ 2.52 กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ 3.93 กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมด้านการติดตามและรายงานผลอยู่ในระดับปานกลางคือ 2.72

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่ากันคือ เพศชายมีค่าเฉลี่ยรวม 2.81 และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยรวม 2.81 ซึ่งเพศชายจะมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ย 3.51 และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านการติดตามและรายงานผล มีค่าเฉลี่ย 2.80 ส่วนเพศหญิงจะมีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.28 และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 2.45 ดังนั้นสรุปได้ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการติดตามและรายงานผลซึ่งต้องใช้เวลาในการติดตามและนำผลไปรายงาน และส่วนด้านการดำเนินการจำเป็นต้องใช้ผู้ที่ค่อนข้างมีความสามารถเช่นกัน ในขณะที่คนในชุมชนเต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมซึ่งจะสังเกตได้จากด้านการร่วมมือปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามอายุ กลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่ากันคือ ระดับอายุมากกว่า 40 ปี มีค่าเฉลี่ยรวม 2.90 และระดับอายุต่ำกว่า 40 ปี มีค่าเฉลี่ยรวม 2.85 ซึ่งระดับอายุมากกว่า 40 ปี มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.36 และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านการดำเนินการ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.56 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี มีส่วนร่วมในด้านการวางแผนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.80 และมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.46 พอที่จะสรุปได้ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการดำเนินการซึ่งจำเป็นต้องใช้ผู้ที่ค่อนข้างมี

ความสามารถเช่นกัน ในขณะที่คนในชุมชนเต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมซึ่งจะสังเกตได้จากด้านการร่วมมือปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามสถานภาพ กลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สถานภาพโสด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.86 และกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง มีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.92 ซึ่งสถานภาพโสด มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.43 และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านการดำเนินการ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.40 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส หม้ายและหย่าร้าง มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.38 และมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.58 พอที่จะสรุปได้ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการวางแผนซึ่งมีความซับซ้อนในการทำงาน และส่วนด้านการดำเนินการจำเป็นต้องใช้ผู้ที่ค่อนข้างมีความสามารถเช่นกัน ในขณะที่คนในชุมชนเต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมซึ่งจะสังเกตได้จากด้านการร่วมมือปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่ากันคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ยรวม 2.81 และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ยรวม 2.92 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.21 และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านการดำเนินการ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.44 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.49 และมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.56 พอที่จะสรุปได้ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการดำเนินการจำเป็นต้องใช้ผู้ที่ค่อนข้างมีความสามารถเช่นกัน แต่คนในชุมชนเต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมซึ่งจะสังเกตได้จากด้านการร่วมมือปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามอาชีพ กลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่ากันคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.81 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.04 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.32 และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านการดำเนินการ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.44 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.58 และมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.72 พอที่จะสรุปได้ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการดำเนินการจำเป็นต้องใช้ผู้ที่ค่อนข้างมีความสามารถเช่นกัน ในขณะที่คนในชุมชนเต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมซึ่งจะสังเกตได้จากด้านการร่วมมือปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน กลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่ากันคือ กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยรวม 2.76 และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยรวม 2.89 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านการดำเนินการ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.26 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมในด้านการร่วมมือปฏิบัติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.37 และมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.56 ดังนั้นสรุปได้ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการดำเนินการจำเป็นต้องใช้ผู้มาก่อนข้างมีความสามารถเช่นกัน ในขณะที่คนในชุมชนเต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมซึ่งจะสังเกตได้จากด้านการร่วมมือปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัย พบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนตำบลบางหักอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ในด้านการร่วมมือปฏิบัตินั้นมีส่วนร่วมมากที่สุด โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหักควรจะมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการมากขึ้น เพราะการดำเนินการที่ดีนั้นจะสามารถแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ดี ซึ่งควรจะมาจากคนในชุมชนเอง โดยกระตุ้นให้ประชาชนได้ร่วมกระทำกิจกรรมและร่วมมือกันพัฒนาชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้สมาชิกเข้าใจในแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางหักมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการจูงใจที่จะมีส่วนร่วมในด้านต่างๆกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางหักมากขึ้น และควรมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อก่อให้เกิดความสามัคคี ชุมชนเกิดการพัฒนา และกล้าแสดงความคิดเห็น

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลบางหักควรมีแผนการปฏิบัติงานที่เด่นชัดทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้ชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอและได้รับประโยชน์มากขึ้น

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลบางหักควรเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความสามารถด้านต่างๆ เข้ามาร่วมปฏิบัติงาน โดยเฉพาะด้านการวางแผน ซึ่งจะทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ๆ ในการพัฒนาชุมชน

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลบางหักควรจัดกิจกรรมขึ้นอย่างทั่วถึงในทุกชุมชนย่อย เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างสะดวก และไม่สิ้นเปลืองเวลามากนัก เป็นการกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลบางหักควรจะมีการให้สิ่งตอบแทนเล็กน้อยสำหรับผู้เข้ามา
ร่วมมือในกิจกรรมต่างๆอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นกำลังใจ

1.6 ประชาชนควรพิจารณาคัดเลือกผู้นำที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด เพื่อมาทำหน้าที่ในการ
บริหารท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิผล และควรจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีความเสียสละ
และอุทิศเวลาให้กับชุมชนได้อย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลบางหักควรจัดเอกสารเกี่ยวกับชุมชนหรือกิจกรรมต่างๆของ
ชุมชนให้กับผู้ศึกษาได้ศึกษาอย่างละเอียด

2.2 ควรทำการศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆกับชุมชนให้ดี

2.3 แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลควรมีการแบ่งด้านต่างๆได้อย่างชัดเจนและ
ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. การพัฒนาชุมชน หลักและวิธีปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บางกอกบุ๊กล็อก, 2530
- กองสื่อกอปรม. ชุดวิชาการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเพื่อการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน , 2540
- กรรณิกา ชมดี. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ต.ท่าช้าง อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี. กรุงเทพฯ:วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524
- ขนิษฐา ศรีนนท์. ปัญหาพิเศษ : การมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี.ชลบุรี:วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารทั่วไป) มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544
- จิรพันธ์ กาญจนจิตรา. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: กิ่งจันทร์การพิมพ์ , 2526
- ทวี ทิมจำ. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภากการพิมพ์ , 2527
- เกียรติชัย บุรพชนก. การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน จ.ระยอง. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. แนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากการพิมพ์, 2527
- ประภาศรี พิทักษ์สินสุข. การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบท ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2526
- รัชนิกร เศรษฐโร. โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2536

สมนึก ปัญญาสังข์) ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2524

สิริพร สวงรัตน์. การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในเขตเทศบาลแหลมฉบังที่มีกิจกรรมการพัฒนา
ของคณะกรรมการชุมชน. ศึกษานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัย
บูรพา, 2541

สุจินต์ คาววิระกุล. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษา
เฉพาะกรณี หมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัด ของจังหวัด
นครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ. 2527. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528

สุวิทย์ ชัยวรพันธ์. การวางโครงสร้างเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ, กรุงเทพฯ : สหประชาพาณิชย์, 2509

เสถียร เหลืองอร่าม. การจัดองค์การธุรกิจ. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2515

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. เอกสาร
ประกอบการสัมมนาในระดับชาติ. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย, 2522

อุทัย คุลยเกษม. ชุมชนกับการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ไคน์แอนด์แฟมิลี่, 2524

Charles R Hoffer. Rural Development. Department of Social Science: Mc Graw-Hill Book
Company, 1987.

Dunham, William A. The Outlook for Community Development. The Social Welfare forum,
1976.

Nelson Ramsey. Participation Apporch : Rural Development, 1897.

Ramos, L.A.A. and Hetcher. L.B. Planning for Rural Development with Popular
Participation. Department of Economics, Lawa State University, Ames, Lawa,
1990.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาและวางแผนการพัฒนาชุมชนที่ดีต่อไป จึงใคร่ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยแบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมายถูก หน้าข้อความที่เห็นว่าถูก

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 40 ปี

สูงกว่า 40 ปี

3. สถานภาพ

โสด

สมรส

4. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

5. อาชีพหลัก

ธุรกิจส่วนตัว, เกษตรกรรม, รับจ้าง

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

6. ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลา

น้อยกว่า 5 ปี

มากกว่า 5 ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน
 คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องตามความคิดเห็นของท่าน

กิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการวางแผน					
1.ท่านร่วมสำรวจความต้องการของชุมชน					
2.ท่านร่วมเสนอความต้องการของชุมชนให้เทศบาลทราบ					
3.ท่านร่วมคิดค้นวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน					
4.ท่านร่วมเสนอวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน					
5.ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา					
6.ท่านร่วมออกเสียงหรือสนับสนุนแผนพัฒนาท้องถิ่น					
7.ท่านร่วมเสนอปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน					
8.ท่านร่วมจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน					
9.ท่านร่วมกำหนดแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น					
10.ท่านร่วมสังเกตว่าแผนของเทศบาลแก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการหรือไม่					
ด้านการดำเนินการ					
1.ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชน					
2.ท่านร่วมเสนอชื่อบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชน					
3.ท่านร่วมชักชวนคนในชุมชนเข้ามาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง					
4.ท่านร่วมจัดสรรงบประมาณกับคณะกรรมการชุมชน					
5.ท่านร่วมประสานงานในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น					
6.ท่านร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่างๆที่เทศบาลจัดขึ้น					
7.ท่านเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน					
8.ท่านร่วมติดต่อของบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรม					
9.ท่านร่วมเสนอกิจกรรมให้ทางคณะกรรมการชุมชนทราบ					
10.ท่านร่วมจัดเตรียมสถานที่เมื่อมีกิจกรรม					

กิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการร่วมมือปฏิบัติ					
1. ท่านเข้าร่วมในกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดขึ้น					
2. ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล					
3. ท่านร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน					
4. ท่านให้ความร่วมมือเมื่อทางเทศบาลร้องขอ					
5. ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในชุมชน					
6. ท่านร่วมรักษาความสะอาดภายในเขตที่ทำการเทศบาล					
7. ท่านปฏิบัติตามขั้นตอนเมื่อมาติดต่อกิจธุระที่ทำการเทศบาล					
8. ท่านร่วมสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ว่ามีเพียงพอหรือไม่					
9. ท่านแจ้งให้เทศบาลทราบทันทีเมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน					
10. ท่านร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน					
ด้านการติดตามและรายงานผล					
1. ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของเทศบาล					
2. ท่านร่วมติดตามผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน					
3. ท่านร่วมติดตามข่าวสารกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดขึ้น					
4. ท่านร่วมติดตามความคืบหน้าในกิจกรรมต่างๆที่ทางเทศบาลจัดขึ้น					
5. ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของเทศบาล					
6. ท่านร่วมรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการชุมชน					
7. ท่านร่วมรายงานข่าวสารด้านกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ					
8. ท่านร่วมรายงานความคืบหน้าจากกิจกรรมต่างๆให้ผู้อื่นทราบ					
9. ท่านร่วมรายงานประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมให้ผู้อื่นทราบ					
10. ท่านร่วมรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆให้ทางเทศบาลทราบ					

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ.

.....

.....

.....

.....

.....

๘๘๘๘๘ ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ ๘๘๘๘๘

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

โครงการฝึกงานภาคฤดูร้อน

ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาไทย)	การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ของตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาอังกฤษ)	THE PARTICIPATIONS TO COMMUNITY DEVELOPMENT IN TAMBON BANGHAK AMPHOR PANTHONG ,CHONBURI PROVINCE
ชื่อนิติฝึกงาน	นางสาวชมพูนุท ศรีจารีก
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	อาจารย์รัตนา วิงวอน
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนาม	-
สถานที่ฝึกงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลนาหัก อำเภอพานทอง จังหวัด ชลบุรี
ระยะเวลาฝึกงาน	1 เมษายน 2546 – 31 พฤษภาคม 2546
หลักการและเหตุผล	

เนื่องด้วยสภาพการณ์ปัจจุบัน สังคมได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางเทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์คิดค้น ที่นำมาซึ่งความก้าวหน้าของสังคม ชุมชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า และทางด้านของประชาชนเองก็มีส่วนสำคัญและเป็นกำลังสำคัญของชุมชนด้วยเช่นกัน

การพัฒนาชุมชนในสังคมของเราจำเป็นต้องได้รับการมีส่วนร่วม เพราะในภาวะการณ์ปัจจุบันการพัฒนาที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมของตัวประชาชนเอง ดังนั้น หลักการมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาชุมชน เพราะจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด ในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชุมชนและนำแนวคิดนั้นมาเป็นหลักในการพัฒนาที่บรรลุตามความต้องการของชุมชนนั้นอย่างแท้จริง และสามารถนำไปเกิดชุมชนที่เข้มแข็งและสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาปัญหาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการมีส่วนร่วมของ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
2. ทราบถึงระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
3. ทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขเพื่อการพัฒนาชุมชน

โครงการฝึกงานภาคฤดูร้อน

ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาไทย)

การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ของตำบลบางหัก
อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาอังกฤษ)

THE PARTICIPATIONS TO COMMUNITY
DEVELOPMENT IN TAMBON BANGHAK
AMPHOR PANTHONG ,CHONBURI PROVINCE

ชื่อนิสิตฝึกงาน

นางสาวชมพูท ศรีจารีก

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

อาจารย์รัตนา วิงวอน

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนาม

-

สถานที่ฝึกงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลนาหัก อำเภอพานทอง
จังหวัดชลบุรี

ระยะเวลาฝึกงาน

1 เมษายน 2546 – 31 พฤษภาคม 2546

คำชี้แจง นิสิตจะต้องฝึกงานในหน่วยงานที่ภาควิชากำหนดไม่น้อยกว่า 2 เดือน มีรายละเอียดดังนี้

วัน เดือน ปี	จำนวนชั่วโมง	รายงานกิจกรรมที่ฝึกงาน	หมายเหตุ

รวม			

ผลการประเมิน

- () ผ่าน
- () ไม่ผ่าน
- 1. กรณีผ่าน มีสัดส่วนผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้ในระดับ
 - () ดีเยี่ยม
 - () ดี
 - () พอใช้

2. กรณีไม่ผ่าน เพราะ.....

ลงชื่อ.....

()

ตำแหน่ง.....

อาจารย์ผู้ประเมิน
วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน

แผนการฝึกงาน

ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2546 – 31 พฤษภาคม 2546

การฝึกงาน	ระยะเวลาฝึกงาน							
	1 เมษายน 2546 – 31 พฤษภาคม 2546							
	1	2	3	4	1	2	3	4
1. ศึกษาเอกสารของหน่วยงานเพื่อนำมาใช้การทําสารนิพนธ์	↔							
2. ฝึกงานในสำนักงาน		↔	↔					
3. ออกสำรวจพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในการออกแบบสอบถามและใช้ประกอบในสารนิพนธ์				↔	↔			
4. ออกแบบสอบถาม						↔		
5. ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม							↔	↔

มหาวิทยาลัยบูรพา University

ปี ๒๕๖๕
 วันที่ 20 ส.ค. 2546
 เวลา 13.3๐ น.

ที่ ขบ 78301/๖๖

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก
 ถนนบางหัก - วัดยุคฯ ขบ 20160

18 มีนาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตฝึกงาน

เรียน อธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา

อ้างถึง หนังสือคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ ทม 2005/0449 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2546

ตามหนังสือที่อ้างถึง ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขอความอนุเคราะห์รับนิสิตเข้าฝึกงานในระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2546 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2546 คือ

1. นางสาวชมพูนุท ศรีจาริก วิชาเอกการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 3
2. นางสาวปิยะนุช ชยาภิบาล วิชาเอกการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 3

ตามความละเอียดแจ้งแล้วนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก พิจารณาแล้ว ไม่ขัดข้องและยินดี

รับนิสิตเข้าฝึกงานตามวัน เวลา ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

คนได้

๑. เกอไม่...

๒. ...

ทศ...

ขอแสดงความนับถือ

...

...

(นายสง่า รอบคอบ)

ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก

1๖๓๙๖.๐๐๓

...

...

สำนักปลัด

อบต.บางหัก

โทร./โทรสาร 0-3826-3068

หนังสือรับรอง

องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก

ถนนบางหัก - วัดยุคฯ ชบ20160

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า นิสิตภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 2 คน ดังนี้

1. นางสาวชมพูนุท ศรีจารีก เอกการพัฒนารวมชน ปีที่ 3

2. นางสาวปิยะนุช ชยาภิบาล เอกการพัฒนารวมชน ปีที่ 3

ได้เข้ารับการฝึกงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2546 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2546 ได้เสร็จสิ้นตามวันเวลาที่กำหนดแล้ว

ขอรับรองว่าข้อความที่กล่าวข้างต้นถูกต้อง

ขอแสดงความนับถือ

วิจิตร

โอบนอบ

(นายสง่า รอบคอบ)

ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก

สำนักปลัด

อบต.บางหัก

โทร./โทรสาร 038-263068

ที่ ชม 78301/159

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก
ถนนบางหัก - วัดยุคฯ ชม 20160

30 พฤษภาคม 2546

เรื่อง ส่งตัวนิสิตฝึกงานกลับ

เรียน คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

อ้างถึง หนังสือ ที่ ทม 2005/0683 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2546

ตามที่ ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี รับนิสิตเข้าฝึกงาน ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2546 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2546 เพื่อเป็นการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ในการทำงานภาคปฏิบัตินอกเหนือจากทฤษฎี นั้น

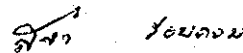
ในการนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ขอแจ้งให้ท่านทราบว่า นิสิตของท่านจำนวน 2 คน ดังนี้

1. นางสาวชมพูนุท ศรีจาร์ิก	เอกการพัฒนารวมชน ชั้นปีที่ 3
2. นางสาวปิยะนุช ชยาภิบาล	เอกการพัฒนารวมชน ชั้นปีที่ 3

ฝึกงานด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี และได้เสร็จสิ้นการฝึกงานตามวันเวลาที่กำหนดแล้ว จึงขอส่งตัวนิสิตกลับมหาวิทยาลัยบูรพา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสง่า รอบขอบ)

ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก

สำนักปลัด

อบต.บางหัก

โทร./โทรสาร 0-3826-3068

**แบบประเมินผลการฝึกงานภาคฤดูร้อนสำหรับนิสิตเอกการศึกษามุขมนตรี
ภาคสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา**

ชื่อนิสิตฝึกงาน นางสาวชมพูหุท ศรีจารึก

ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาไทย) การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ของตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาอังกฤษ) THE PARTICIPATIONS TO COMMUNITY DEVELOPMENT IN TAMBON BANGHAK AMPHOR PANTHONG ,CHONBURI PROVINCE

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์รัตนา วิจารณ์

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาคณะ นายกฤษณะ มะจันทร์

ชื่อสถานที่ฝึกงาน องค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง นิสิตจะต้องฝึกงานในหน่วยงานที่ภาควิชากำหนด ไม่น้อยกว่า 2 เดือน มีรายละเอียดดังนี้

สัปดาห์ที่	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมที่ทำ	หมายเหตุ
1 (1 เม.ย.-4เม.ย.)	32	-แนะนำตัวในหน่วยงานต่างๆของอบตฯ -ศึกษาข้อมูลของหน่วยงาน -พิมพ์เอกสารต่างๆ -ถ่ายเอกสาร	
2 (7 เม.ย.-11เม.ย.)	32	-ศึกษาข้อมูลของหน่วยงาน -ถ่ายเอกสาร / พิมพ์หนังสือราชการ -เตรียมงานวันประเพณีสงกรานต์ -ออกหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ -ออกสำรวจพื้นที่ตามชุมชนต่างๆ -เก็บข้อมูลชุมชน	หยุดวันจักรี
3 (14เม.ย.-18เม.ย.)	24	-ศึกษาข้อมูลของหน่วยงาน -ถ่ายเอกสาร/พิมพ์หนังสือราชการ -ออกหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ -เก็บข้อมูลชุมชน / พิมพ์ข้อมูลหน่วยงาน	หยุดวันสงกรานต์

ลำดับที่	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมที่ทำ	หมายเหตุ
4 (21พ.ย.-25พ.ย.)	40	-เก็บข้อมูลของชุมชนต่างๆ -ออกหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ -จัดทำบอร์ด -ออกแบบสอบถาม -พบอาจารย์ที่ปรึกษา -พิมพ์เอกสาร / ถ่ายเอกสาร	
5 (28พ.ย.-2พ.ค.)	32	-ช่วยงานการสัมมนาของผู้นำชุมชน -เก็บข้อมูลของชุมชนต่างๆ -ออกหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ -ออกแบบสอบถาม -พบอาจารย์ที่ปรึกษา -พิมพ์เอกสาร -ถ่ายเอกสาร	หยุดวันแรงงานแห่งชาติ
6 (5พ.ค.-9พ.ค.)	24	-เก็บข้อมูลของชุมชนต่างๆ -ออกหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ -ออกแบบสอบถาม -พบอาจารย์ที่ปรึกษา -พิมพ์เอกสาร / ถ่ายเอกสาร -จัดสำนักงาน	หยุดวันจักรี มงคล, วันพีช มงคล
7 (12พ.ค.-16พ.ค.)	32	-ออกพื้นที่เก็บข้อมูล -แจกแบบสอบถาม -ออกหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ -ช่วยงานด้านจัดการเอกสารกับกองทุนหมู่บ้านฯ -พิมพ์จดหมายเชิญคณะกรรมการชุมชนเพื่อเข้าประชุม -พิมพ์เอกสาร / ถ่ายเอกสาร	หยุดวันวิสาข บูชา
8 (19พ.ค.-23พ.ค.)	40	-แจกแบบสอบถาม -ช่วยพิมพ์งานในสำนักงาน -รวบรวมข้อมูลงานวิจัยต่างๆ -ออกหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ -พิมพ์เอกสาร / ถ่ายเอกสาร	

สัปดาห์ที่	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมที่ทำ	หมายเหตุ
9 (26พ.ค.-30พ.ค.)	40	-แจกแบบสอบถาม -พิมพ์เอกสาร -ถ่ายเอกสาร -ช่วยงานเอกสารของกองทุนหมู่บ้าน -นำเสนอผลการฝึกงาน -อาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนามประเมินผลการฝึกงาน	
รวม	296		

ผลการประเมิน

ผ่าน

ไม่ผ่าน

1. กรณีผ่าน นิสิตผู้ฝึกงานสามารถฝึกงานได้ในระดับ

ดีเยี่ยม

ดี

พอใช้

2. กรณีไม่ผ่าน เพราะ _____

ลงชื่อ _____

ว. อธิษฐ์

(นายกฤษณะ มะจันทร์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางหัก

อาจารย์ผู้ประเมิน

30 พ.ค. 2546

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวชมพูนุท ศรีจารีก

วัน/เดือน/ปีเกิด

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2525

ที่อยู่ปัจจุบัน

4 ซอยบางแสน 13 ถนนบางแสนสาย 2
ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
20130

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2543

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
จากโรงเรียนชลราษฎรอำรุง จังหวัดชลบุรี

พ.ศ. 2547

สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
วิชาเอกการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยบูรพา
จังหวัดชลบุรี